

Ajánlat Magyarországnak

Párbeszéd a nemzetért

Vitairat

AJÁNLAT MAGYARORSZÁGNAK

Vitairat

A Magyar Szocialista Párt felkérte a József Attila Alapítványt, hogy készítsen vitairatot a Magyarország előtt álló időszerű nemzeti, társadalmi, gazdasági kihívásokról és teendőkről. Az MSZP és az alapítvány meggyőződése, hogy Magyarország jövőjéről csak a demokratikus elveket valló, felelős politikai és civil szervezetekkel együttgondolkodva lehet megegyezésre jutni és együttműködve lehet hazánkat felemelni.

Az MSZP a József Attila Alapítvány vitairatával párbeszédre hív a nemzetért!

- **Együttműködést ajánl minden demokratikus erőnek** az európai alapjogok, a jogállami értékek védelme és az alkotmányosság helyreállítása érdekében.
- **Szakszerű, erős és határozott, esélykiegyenlítő és demokratikusan ellenőrzött állam híve;** amely az állampolgárokat nem alattvalóinak tekinti, valamint elismeri és tiszteletben tartja a méltatlanul megalázott köztisztviselők, közalkalmazottak és rendvédelmi dolgozók jogait.
- **Foglalkoztatást bővítő, fenntartható és dinamikusan növekvő gazdaságot akar,** amely a versenyképes vállalkozásokra, az innovációra, és a méltányos közteherviselésre épül.
- **Szolidáris a kiszolgáltatott és védtelen emberekkel;** olyan állam kialakítása a célja, amely mindenki számára hozzáférhetővé teszi az egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatásokat, ösztönzi a felelős takarékosagra épülő öngondoskodást.
- **Élhető, a kulturális értékeit megőrző és gyarapító Magyarországot kíván újjáépíteni,** amelyben a közös értékeket és ezek rangját nem a politika határozza meg és kényszeríti a polgárookra. Vallja, hogy a nemzeti értékek és intézmények nem sajtíthatók ki, ahogyan a nemzeti összetartozásunkba vetett hit sem vitatható el politikai alapon.
- **Elkötelezett Magyarország európai uniós tagsága és a sokoldalú nemzetközi együttműködés mellett.** Nemzeti érdekeinkkel összhangban támogatja az unió bővítését, az európai integráció további elmélyítését.

ÉRDEMI VITA, DEMOKRATIKUS PÁRBESZÉD – TABUK NÉLKÜL

A rendszerváltást követő két évtized után Magyarország korszakhatárhoz érkezett. Húsz év alatt kiépült az új gazdasági és politikai rendszer, az európai

közösség teljes jogú tagjaivá váltunk, az európai fejlődésnek azonban nem lettünk egyenrangú részesei: a közös várakozásokkal és a nagy reményekkel szemben az ország egésze nem, csak egy része került az európai centrumhoz közelebb.

A rendszerváltás után a szocialisták azzal a hittel alakították politikájukat, hogy a társadalmi, kulturális, életszínvonalbeli különbségek csökkenthetők. Bár tudták, hogy a piacgazdaságnak nem feladata az igazságosság, de tudták azt is, hogy feltétele a fejlődés. Ezért az ország többségével közösen hitték, hogy a fejlődésből és az így előálló gyarapodásból mindenki egyformán részesedhet: hogy a munkavállalóknak biztos megélhetést, a vállalkozásoknak bővülő piacokat, a fiataloknak kiszámítható jövőt, az időseknek nyugodt öregkort, és mindenkinek biztonságot hoz majd a rendszerváltozás.

Nem így lett: a rendszerváltás önmagában és automatikusan nem hozott mindenkinek számára felemelkedést. A verseny kíméletlenebb, igazságtalanabb, a fejlődés egyenetlenebb, a biztonság kisebb, a kiszolgáltatottság sokak számára ma nagyobb, mint valaha. A társadalmi mobilitás lelassult, a felemelkedés lehetőségei beszűkültek, tömegek szakadtak le és kevesek elégedettek maradéktalanul. Vészesen lecsökkent a versenyképesség és meggyengült a közbizalom. A szolidaritás összetartó szálai elvékonyodtak. A középosztály leszűkült és részekre szakadt, emiatt elvesztette közvetítő, összekötő szerepét. A középosztály lecsúszástól féltő tagjai és a napi megélhetési gondokkal küszködő milliók egyaránt úgy érezhetik, számukra kevés előnyt hozott az új rendszer. A demokrácia tekintélyvesztéséhez az is hozzájárult, hogy az állam az elvártnál kisebb biztonságot, kevesebb rendet képes nyújtani polgárainak. Ezért széles körben elterjedt és sokak által támogatott nézetté vált, hogy a demokrácia rendetlenséget, összevisszaságot és bizonytalanságot jelent, a tárgyalásos, kompromisszumos politika pedig tehetetlenségre van ítélve.

Mindezért az elmúlt 22 évben kormányzó valamennyi politikai erő egyaránt felelős. Az MSZP ezt a felelősséget nem hárítja el, de nem tagadja meg azokat az eredményeket sem, amelyeket Magyarország a baloldali kormányzása idején ért el. Egyedül a szocialisták folytattak olyan politikát, amely a versenyképesség fokozása mellett tudatosan törekedett a szegénység és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére, még ha nem is tudtak annyit tenni ez ügyben, mint kellett volna.

A 2008-ban kirobbant gazdasági világválság lehetetlenné tette azoknak a szociális intézkedéseknek a folytatását és kibővítését, amelyekkel a szocialista kormányok a rendszerváltás veszteségeit igyekeztek kárpótolni, jobb helyzetbe hozni. A válság újabb áldozatokat követelt, elsősorban a nyugdíjasoktól, a szegényektől, a gyermeket nevelőktől, az alsó-középosztályhoz tartozóktól. A középosztály lecsúszása felgyorsult, munkahelyük, megélhetésük vagy otthonuk fenyegetettsége miatt jelentős csoportjaik néznek szembe a leszakadás rémével, és egyre többen a vesztesek közé sorolják magukat. A válság szétzilálta viszonylagos biztonságukat, úgy érzik, az állam nem védi meg őket.

Az Orbán-kormány hibás és felelőtlen politikája miatt tovább mélyültek a gondok és fokozódtak a feszültségek. A magyar gazdaság lefelé tartó spirálba jutott, a meglévő, ma még biztosnak hitt munkahelyek is veszélybe kerültek. Egyre

csökkennek a nyugdíjra, a szociális, egészségügyi ellátásra és az oktatásra fordított források. Jelentősen romlik a munkavállalók szociális biztonsága, korlátozzák jogukat. Az oktatás színvonalának csökkentésére irányuló intézkedések egyszerre rontják a gyermekek, a fiatalok kilátásait, a gazdasági növekedés esélyeit. Drasztikusan növelte a szociális különbségeket és a végletekig fokozta a szociális feszültségeket. A szegényeket még kiszolgáltatottabbá tette, a javakat és a jogokat a tehetősek szűk köréhez, a felső középosztályhoz, a jobb módúakhoz csoportosította át. A lecsúszástól még csak fenyegetettek és a szegények a rendelkezésre álló pénzek elosztásában egymás versenytársai lettek.

Az Orbán-kormány nemcsak megnyirbálta a demokratikus jogokat, hanem súlyosan korlátozza a jogállamiságot magát. Politikai rendszerváltást vitt végbe: lerombolta a III. Köztársaság közjogi tartópilléreit. Lebontotta a demokratikus intézményeket, példátlan központosításra, totális hatalomra tört, korlátozta a sajtó, a szólás és a véleménynyilvánítás szabadságát, a félelem és a függőség légkörét alakította ki. Kulturális visszarendeződést hajtott végre, avitt ideológiákat elevenített fel. A szabad választások kereteit formálisan megőrző, de ellensúly és kontroll nélküli rendszert épít ki, és igyekszik azt hosszú évekre változtathatatlaná tenni. Ezért az új kurzus áldozatai a szociális vesztesek mellett a szabadságukban korlátozottak, megfélemlítettek tömegei is. Az igazságtalan szociális átrendezés és a demokrácia csonkítása összefügg. Könnyebben, kisebb ellenállással lehetett kisemmizni azokat, akiket előbb szabadságjogaiban korlátoztak, és megfosztottak a jogvédelem lehetőségétől.

Az MSZP – helyesen – az egész orbáni rendszerváltást utasítja el: nemcsak egy-egy intézkedést, hanem az új rendszer egészét. A szocialista párt kormányzati tapasztalataiból tudja, mert megtanulta, hogy a gazdaság lendülete és a demokrácia szükséges, de önmagában nem elégséges feltétele a társadalmi különbségek csökkentésének. A jelenlegi kurzus azt tette nyilvánvalóvá, hogy a demokrácia korlátozása, a jogállamiság és az alkotmányosság felmondása megnyitja az utat az igazságtalan társadalompolitikához: a gyengébbek jogfosztásához és kiszolgáltatottságuk növeléséhez. A társadalmi igazságosság szolidáris programja ezért elválaszthatatlan a demokrácia és a haladás programjától, a szolidáris Magyarország célja elválaszthatatlan a IV. Köztársaság eszméjétől. A kettő szorosan összetartozik, és éppen ezek egyidejű megerősítése a modern baloldal legfőbb célja.

Magyarországnak új fejezetet kell nyitnia: ez lesz a szolidáris Magyarország, a demokratikus IV. Köztársaság korszaka. Olyan társadalom, amelyben az esélykülönbségek csökkennek, a felemelkedés útjai újra megnyílnak, ahol a piac szabályozása megfelelő és társadalmi ellenőrzése átlátható, tisztességes a verseny, normakövető a gazdasági magatartás, az erőfölénnyel és az új kiszolgáltatottságokkal szemben fellép az állam és a civil világ. Olyan köztársaság, amely valódi részvételt, erős demokratikus és szilárd szociális jogokat biztosít mindenkinek, és amelyben jelen van a növekvő társadalmi különbségek enyhítéséért érzett közös felelősségvállalás.

PÁRBESZÉDET A NEMZETÉRT!

A Magyar Szocialista Párt új, fenntartható, szociális piacgazdaságot, igazságosabb országot akar, amelynek mércéje az egyéni és a közösségi „jól-lét” emelkedése, motorja a verseny, az innováció, a vállalkozók kezdeményezőkézsége és a dolgozó emberek munkájának magas minősége. Hitet tesz a demokratikus köztársasági intézményrendszer újjáépítése, egy átfogó politikai, jogi, társadalmi és gazdasági rendszerkorrekció mellett.

Az MSZP a József Attila Alapítvány vitairata alapján mindazokkal kívánja közösen számba venni és megbeszélni az ország helyzetét, az emberek gondjait, az előttünk álló kihívásokat és lehetséges megoldási javaslatokat, akiknek a véleményére nem tart számot az Orbán-kormány. A változásra vágyó és változtatni kész polgárokkal, vállalkozókkal, a tudományos élet képviselőivel, politikai, civil és szakmai szervezetekkel.

Ehhez hív mindenkit, aki egyformán osztozik Magyarország jövőjéért érzett felelősségben és a reményben, hogy a változtatást rövid időn belül el lehet érni – közösen. Az MSZP és az alapítvány várja Budapesten, a kis- és nagyvárosokban, a falvakban mindazokat az érdeklődőket, civileket és szakembereket, akiknek véleményük van az ország jelenlegi helyzetéről, és akik javítani akarnak azon. Várnak mindenkit, aki meg kívánja ismerni a József Attila Alapítvány vitairatát, és ehhez hozzá kívánja tenni saját gondolatait.

Egy választási program, majd egy kormányprogram hosszú idő alatt érlelődik ki és alakul. Ezeknek sohasem egyetlen dokumentum az alapja – ezért jelen vitairat célja és rendeltetése sem ez. Ráadásul ma még csak részben tudjuk, 2014-ben honnan kell majd újrakezdeni, még nem teljességgel látszanak annak a torz, bukducsoló államnak a keretei, amit a mai kormány hátrahagy majd. Ezért a majdani állapotok ismeretében lehet olyan végső programot alkotni, amely képes lesz választ adni az akkor aktuális kihívásokra, és amelynek elveiből gyakorlati kormányprogram formálható 2014-ben,. Mindehhez azonban a legfőbb, legerősebb alap már most megteremthető: ez pedig a demokratikus, nyílt és őszinte, valódi párbeszéd. Mert csak így, közösen alkotható igazi társadalmi támogatottsággal bíró, felelős és reális program, amelynek alapján újjáépíthető Magyarország, a magyar gazdaság, a demokrácia. Végrehajtásával pedig újra gyarapodó, erős, igazságos, biztonságos lehet az ország, és sikeresek a polgárai.

Az MSZP ezért a következő hónapokban az egész országra kiterjedő demokratikus párbeszédet folytat majd az ország jövőjéért: nyíltan, őszintén, tabuk nélkül.

Keressük közösen a választ arra, hogyan enyhíthetők a válság és az Orbán-kormány okozta károk, milyen intézkedésekkel akadályozhatjuk meg Magyarország végleges kettészakadását. Beszéljük át, hogyan biztosítható a fenntartható növekedés, és hogy miként erősíthető meg újból a demokrácia.

Az MSZP önmagára nézve kötelezőnek tartja, hogy a párbeszéd során és a majdani programban csak azt ígérje, amit felelősséggel véghez is tud vinni. Reális, teljesíthető programra és őszinte, felelős politikai alternatívára van szüksége

JÓZSEF ATTILA
ALAPÍTVÁNY

Magyarországnak. Ennek kimunkálását szolgálja a most elindított párbeszéd, amelynek keretét ez a vitairat adja, amely javaslatokat, teendőket fogalmaz meg:

- demokrácia és a jogállam,
- munka és a gazdaság,
- esélyteremtés,
- biztonság és nemzetközi együttműködés érdekében.

*A vitairatot megalapozó tanulmányok megtalálhatóak a
jozsefattilaalapitvany.hu weboldalon.*

IV. MAGYAR KÖZTÁRSASÁGOT!

Helyzetkép:

Az Orbán-kormány által két év alatt végrehajtott politikai rendszerváltás határozott lépésekkel számolja fel az 1989-ben társadalmi egyetértéssel létrehozott III. Magyar Köztársaságot. Ezzel milliók szabadságjogát korlátozzák és biztonságát veszélyeztetik, egyben megfosztják a demokratikus jogérvényesítés eszközeitől azokat a leszakadó rétegeket és családokat is, akik az elhibázott gazdaságpolitika miatt szorultak a társadalom peremére. Mindezzel pedig tartósan kirekesztik hazánkat a demokratikus országok közösségéből.

A hatalmi ágak függetlensége gyengült, a határok elmosódtak. A kormány döntéseit nem a közjó, az ország szolgálata, hanem a Fidesz és klientúrája gyarapítása határozza meg. A törvényhozás és a köztársasági elnöki tisztség a kormány döntéseinek kritikátlan ellenjegyzőjévé szentesítőjévé vált, az ügyészségi és bírói függetlenség súlyosan megkérdőjeleződött. A költségvetési szervek és a pénzügyi szektor ellenőrzésére hivatott intézmények vezetőit – az Állami Számvevőszéktől a Költségvetési Tanácsig, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletétől a Gazdasági Versenyhivatalig – egytől egyig egykori fideszes, vagy pártközeli tisztségviselőkre cserélték.

Erősen korlátozták az átláthatóságot, a nyilvános kritika tereit és formáit. A 2010-ben elfogadott médiatörvények jelentősen átalakították a nyilvánosság szerkezetét. Az új jogszabályok egypárti befolyás alá helyezték a médiaszabályzásért, frekvenciagazdálkodásért és szankcionálásért felelős hatóságot, és megteremtették a piaci alapon működő médiumok fölötti korlátlan kontroll feltételeit. E mellett felszámolták a közmédiumok függetlenségét, eltávolították vagy megfélemlítik a közmédia független, nem a kormányhoz, hanem a szakmai etikához hű dolgozóit: ma az állam által fenntartott sajtó a kormány és a Fidesz kritikátlan szócsöve.

Az új Alaptörvény és az annak szellemében elfogadott sarkalatos törvények felszámolták az önkormányzati rendszert Magyarországon. A közfeladatok jó részét elvonták az önkormányzatoktól, miközben a helyi autonómiát és a közösségek tulajdonosi önállóságát is felszámolták. Az új szabályozás megszüntette az önkormányzati vagyon alkotmányos védelmét, és a központi államhatalom még a megmaradt helyi feladatok ellátásában is erősen megkötötte az önkormányzatok kezét. Így a magyar közigazgatás Európa egyik legcentralizáltabb rendszerévé vált. A helyi közösségek érdekeinek képviselőjét központosított, felülről vezérelt kézi irányítás váltotta fel. A megyei (és fővárosi) kormányhivatalok élén a miniszterelnök által kinevezett politikusok állnak, akik többségükben egyúttal parlamenti képviselők is. Ezek a politikusok dönthetnek a másodfokú hatósági ügyekben, sőt a járási hivatalok is a kormányhivatalok alárendeltségében működnek majd.

Budapest fejlődése 2010-ben megtorpant, az azóta eltelt időben pedig a főváros egyre inkább hanyatlik. Az egymásra épülő kerületi, fővárosi és kormányzati feladatokat a Fidesz különféle szintű vezetői képtelenek ellátni, jól érzékelhető, sokszor nyílt konfliktusok robbannak ki közöttük. A főváros működésére fordított

források évről évre jelentősen csökkennek, a fejlesztések leálltak, a kormányzati és budapesti vezetők kettős megszorító-csomagjai valósággal megfojtzák a várost. A szolidaritás intézményeit leépítették, a szabadság szellemiségét hónapról hónapra újabb támadások érik. Budapesttől és az itt élőkötől azonban jól érzékelhetően eltér az a mentalitás, amit mai vezetői rájuk akarnak kényszeríteni.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) Mindenekelőtt helyre kell állítani a „fékek és ellensúlyok” rendszerét, a hatalom ellenőrzésére képes jogállam alapintézményeit: az Alkotmánybíróság és az ombudsmanok megnyirbált jogkörét, a bíróságok, az ügyészség, az Állami Számvevőszék és a Költségvetési Tanács függetlenségét, valamint a média szabadságát. Ennek érdekében széles politikai szövetség létrehozására van szükség, és ha kell, a társadalmi nyomásgyakorlás törvényes eszközeit is igénybe kell venni annak érdekében, hogy az új alaptörvényt és a jogfosztó sarkalatos törvényeket eltöröljék.

Kiemelt feladat a demokratikus értékek és alapjogok rehabilitációja. Ez egyidejűleg többirányú cselekvést jelent: egyrészt rehabilitálni kell az egyének és közösségek polgári és politikai jogait. Elfogadhatatlan például a tulajdon olyan önkényes elvonása, mint amire a magán-nyugdíjpénztárak, vagy az önkormányzatok vagyonának elkobzásakor került sor. Másrészt védeni kell a társadalmi szolidaritást biztosító gazdasági, szociális és kulturális alapjogokat.

Hatályon kívül kell helyezni azokat a jogszabályokat, amelyeket az elmúlt két évben az európai jogelvekkel ellentétesen, visszamenőleges hatállyal léptettek életbe. Meg kell szüntetni az egyes személyekhez köthető, „lex barátok és ellenségek” jogalkotási gyakorlatát. A személyes kivételekre épülő szégyenletes törvények sorozata ugyanis nemcsak bármely más uniós tagállamban elképzelhetetlen, hanem a jog tekintélyét és az abba vetett társadalmi közbizalmat is súlyosan rombolja.

Az állampolgárok és nem az alattvalók közösségének támogatására van szükség: olyan alkotmányos rendszerre, amelyben nem az állam, hanem az egyén áll az első helyen. A polgári és politikai jogok tekintetében a magyar alkotmányos szabályozást az Európai Unió Alapjogi Chartájához kell igazítani. Vissza kell állítani a parlament jogait, a jogalkotás módját és szervezeti feltételeit úgy kell átalakítani, hogy, a jogszabályokat ismét az erre hivatott fórumokkal egyeztetve készítse elő és alkossa meg a törvényhozás.

2) Alkotmányos szinten kell garantálni a szociális biztonsághoz való jogot, a munkavállalók védelmét és az egyenlő munkáért járó egyenlő bér elvét. Minden hazai demokratikus erőnek együtt kell működnie az európai jogállami értékek védelme és az alkotmányosság helyreállítása érdekében.

Fel kell lépni minden olyan állami túl-hatalommal szemben, amely az állam számára lehetővé teszi, hogy beavatkozzon az emberek magánéletébe, hogy a hatalmon lévők ideológiai, vallási, kulturális meggyőződését ráerőltessék a polgárokra. Ugyanakkor fejlesztő, szolgáltatás-szervező és a jogszabályok betartását szigorúan ellenőrző államra van szükség. Az elmúlt évek naiv államellenességével

szemben szakszerűen működő, demokratikusan ellenőrzött, a társadalmi esélyeket kiegyenlítő állam megteremtésére kell törekedni. Ez nem áll ellentétben a piac szabadságával, a teljesítményt ösztönző versennyel, de a jelenleg uralkodó „klientúra-kapitalizmust” állami eszközökkel is korlátozni kell.

Rehabilitálni kell a „köz szolgáit”, a méltatlanul megalázott köztisztviselőket, közalkalmazottakat és rendvédelmi dolgozókat. **A közszolgálatban a politikai lojalitás szélsőséges megkövetelése, kikényszerítése helyett a szakmaiság újbóli helyreállítására van szükség.** A közérdeket képviselő, szakmailag felkészült és megélhetésében nem fenyegetett közszolgálat lehet az alapja a demokratikusan működő IV. Köztársaságnak.

3) Az állam működését ellenőrző nyilvánosság és az értelmes, felelős közéleti párbeszéd tereit helyre kell állítani, illetve újakat kell létrehozni. Meg kell teremteni a valódi médiaszabadság jogszabályi feltételeit, és ki kell szélesíteni a független nyilvánosságot. Fel kell számolni a média öncenzúráját erősítő tényezőket, a kigazdálkodhatatlan büntetési tételek lehetőségétől az egypárti médiatanácson és a bizonytalan gumiparagrafusokat tartalmazó jogi kereteken át az állami média-megrendelésekkel történő visszaélésig vagy a manipulált frekvenciagazdálkodásig.

A közszolgálati médiumokat modernizálni kell: nem pusztán visszaadni függetlenségüket, hanem a XXI. századi médiakörnyezetben valóban szolgáltatói képes, értelmes közéleti keretet teremtő intézményt létrehozni, amely eredményesen közlekedik az újmédia világában, amely támpontul szolgál az állampolgárok tájékozódásához, amely az állam átlátható működését hitelesen és érthetően mutatja be. Újra kell kezdeni a digitális átállás megvalósítását, a médiahasználat iskolai oktatását, valamint új elemként Magyarországnak is csatlakoznia kell a nemzetközi közpolitikában egyre inkább megerősödő „Nyitott Adat” mozgalomhoz, vagyis az állam által használt és előállított adatok megismerhetőségét és publikálását célzó politikai irányzathoz.

4) A helyi autonómiákat megőrző, de gazdaságilag fenntartható, és demokratikusan ellenőrzött önkormányzati modell kialakítására van szükség. Olyanra, amely a helyi közösségek érdekeit védi a központi hatalommal szemben is. A helyi közszolgáltatások színvonalát javítani kell, de ez a cél a totális államosítással nem érhető el. Helyette az érintett helyi közösségek bevonásával kialakított társulások ösztönzésére és a szakszerű államigazgatási felügyelet kettősségére épülhet színvonalas szolgáltatásokat nyújtó önkormányzatiság.

Meg kell szüntetni a kormányhivatalok közvetlen politikai irányítását. A hivatal vezetője ne aktív pártpolitikus, hanem hozzáértő közigazgatási szakember legyen, a hivatalokban szakpolitikai jellegű irányítás és törvényességi felügyelet kiépítésére van szükség.

Az önkormányzatok és az állam közötti munkamegosztás újragondolásakor érdemes megvitatni, hogy a megyei helyett választott regionális önkormányzatok legyenek. A regionális önkormányzat feladatokkal, hatáskörökkel és saját pénzforrásokkal rendelkező középszintű közigazgatási egységként képzelhető el. Ha van közvetlen politikai felelősség, ha van a régióknak saját bevétele, akkor megteremthetők azok a feltételek, hogy döntéseiért a helyi közösség képviselői maguk álljanak helyt.

Magyarország fővárosa kiemelt figyelmet érdemel. Fejlődő és szolidáris Budapestre van szükség! Budapestet újra kell indítani! Ez nem azt jelenti, hogy mindent ott kell folytatni, ahol 2010-ben félbeszakadt. 2014 után a lehetőségeknek megfelelő, az elmúlt időszak kárait is választ adó, de alapvetően a jövő modern nagyvárosának megteremtésére fókuszáló programot kell megvalósítani. Újjá kell szervezni a város gazdálkodását és fokozni kell az itteni gazdaság növekedését, fenntartható fejlesztésekre kell alapozni, és újra kell építeni a szolidaritás intézményeit. Helyre kell állítani a város és a városban élők önrendelkezési jogát, hatékony és valóban szolgáltató önkormányzati rendszert kell létrehozni.

LEHETŐSÉGET A MUNKÁRA!

Helyzetkép:

Az elmúlt két évben felgyorsult a társadalom szétszakadása, minimálisra zsugorodtak azok az eszközök és programok, amelyek a munkával nem rendelkezőket, a közfoglalkoztatásban, az alkalmi munkában, a periférián rekedteket átsegítenék a tartós foglalkoztatás világába. Mindez úgy következett be, hogy radikálisan szűkültek a stabilan foglalkoztatottak jogai, meggyengült védettségük is, miközben a munkájukból élők között is végletesen megnöttek az egyenlőtlenségek. A jövedelmek csak a magasabb keresetűeknél emelkedtek, az alacsonyabb keresetűeket biztosító munkahelyek, vagy a közfoglalkoztatás vonzereje az ellátások lefaragása, a jogosultságok megvonása miatt csak erős kényszerintézkedésekkel fenntartható.

Az Orbán-kormány:

- *Az aktív támogatások rendszerét kényszer-közfoglalkoztatássá silányította, amelyben a közmunka többé nem eszköz, hanem maga a cél. A közmunkák ma nem segítik a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedést. A probléma újratermeli önmagát, az érintettek rövid időn belül újra és újra a periférián találják magukat.*
- *Láthatóan lemondott a Kelet-Magyarországon, az Alföldön és a Délnyugat-Dunántúlon nehéz helyzetben élőkről. A korábban is jelen lévő ottani szociális problémák ma már robbanással fenyegetnek. A munkanélküliség, a többség és kisebbség együttélésének konfliktusai, valamint a romló közszolgáltatások oda vezetnek, hogy ezek a régiók az egyébként lecsúszó Magyarországhoz képest is egyre jobban lemaradnak.*
- *Szétverte a társadalmi párbeszéd rendszerét. A hatalom arroganciája felülírta az együttműködésre való törekvést. Ezzel tönkretette a társadalmi csoportok közötti bizalmat, amely a demokrácia alapköve.*

A József Attila Alapítvány javaslata:

- 1) **Magyarország jövője múlik azon, hogy növekedjen a foglalkoztatás, elsősorban az értékteremtő gazdaságban, a versenyszférában. Ehhez összehangolt,**

átfogó lépésekre van szükség a munka világában és az azon kívül rekedtek, a munkanélküliek esetében is.

Először is vissza kell adni a munka világát a munkából élőknek: vissza kell állítani az egyensúlyi viszonyokat a munkahelyeken, a munkavállalókat védő garanciákat, az érdekvédelem jogosítványait, a tiltakozás, a munkabeszüntetés jogát. Haladéktalanul egyeztetni kell a munkajogi szabályok átalakításáról, az egyensúlyi állapotok helyreállításáról a szakszervezetekkel és a munkáltatói szervezetekkel.

Az államnak ismét vállalnia kell, hogy a béreket és munkakörülményeket érintő fontos ügyekben, mint amilyen a minimálbér megállapítása is, csak a szociális partnerekkel egyetértésben hoz döntéseket. Fontos szempont a munkavégzés rugalmasságának növelése, de ez nem sértheti a munkavállalók alapvető biztonságát. A nagyobb munkahelyi rugalmasságnak feltétele az is, hogy pályamódosításukhoz, újrakezdésükhöz biztos állami háttérrel kapjanak azok, akiknek ellehetetlenül a megélhetésük, megrendül szakmájuk, vagy váltani szeretnének: vagyis a keresettel arányos tisztességes ellátás mellett az elhelyezkedést segítő szolgáltatásokkal és programokkal támogassák a dolgozni kívánó embereket.

A munkaösztönzés fontos feltétele, hogy a munkaviszonyra épülő ellátások visszakerüljenek a társadalombiztosítási rendszerbe nyugdíjként vagy munkanélküli ellátásként. Ezzel világossá lehet tenni, hogy mely befizetések szolgálják a kockázatok kezelését, erről pedig átlátható elszámolást lehet adni a munkavállalóknak. A szolgáltatások legyenek arányosak a biztosítás céljával, mértékével és időtartamával.

Az összehangolt cselekvéssor második eleme, hogy minden, tartós gazdasági hátrányt nem okozó eszközzel óvni kell a már meglévő munkahelyeket, különösen gazdasági válságidőszakokban. Ez megköveteli a gazdasági folyamatok és a munkaerő-piaci következmények monitorozását, előrejelzését, a szoros kapcsolattartást a gazdasági élet szereplőivel. A létszámleépítéseknél olyan szociális megállapodás-csomagokat kell ösztönözni és támogatni, amelyek biztosítják az érintett munkavállalók továbblépését.

A harmadik elem a munka világán tartósan kívül rekedtek visszavezetése a munkába és beilleszkedésének ösztönzése. Ennek alapvető – és Magyarország gazdasági fejlődése szempontjából kulcsfontosságú – feltétele a munkalehetőségek bővítése, elsősorban azokon a területeken, ahol a hátrányosabb helyzetű emberek elhelyezkedése nagy számban remélhető és biztosítható. Ennek érdekében csökkenteni szükséges a foglalkoztatást terhelő adókat, járulékokat és elvonásokat, első lépésben célzottan, a leghátrányosabb helyzetű térségek és rétegek számára. Szükséges növelni a kis- és középvállalkozások foglalkoztatási potenciálját is, mert ők nyújtanak munkalehetőséget a foglalkoztatottak zömének, és náluk található nagy arányban munkát az alacsonyabb képzettségű emberek.

Az internet a munkahelyteremtés egyik leghatékonyabb eszköze lehet: a távmunka feltételeinek megteremtése egyszerre jelent kihívást és lehetőséget Magyarország modernizálására, a hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatására és a munkaerőpiacról kiszorult, oda nehezen belépő, kevésbé piacképes munkaerő újrafoglalkoztatására. Ezért az oktatás, a foglalkoztatás és az adózás szabályainak

megváltoztatásával lehetővé kell tenni, hogy az eddiginél nagyságrenddel több ember vállalhasson távmunkát otthonából és a közösségi csatlakozó pontokról.

2) Minden családban legyen legalább egy kereső! A munkával adható egyszerre esély és önbecsülés a magukat reménytelen helyzetben érző embereknek, így biztosítható a legnagyobb hatékonysággal, hogy a leszakadó és a leszakadással fenyegetett családok ne csak megkapaszkodhassanak, de újból fel is emelkedhessenek, és tartósan biztonságban éljenek, tisztességes körülmények között. Adódjon új lehetőség a foglalkoztatásra: legyen visszaút a munkába a gyermeknevelésből, az egészségromlásból, a munka elvesztése után, illetve akkor is, ha nem sikerül a kényszerű vállalkozás. Az ösztönzők kialakításakor azonban mérlegelni kell, hogy kikre, milyen létszámra lehet fogadókészség a munkaerőpiacon, és az milyen eszközökkel, ütemben, támogatásokkal, és költségekkel szélesíthető. Csak az így meghatározott ütemben lehet eredményes a kínálat bővítése.

A boldogulásra akkor van esély, ha mindenki hozzájuthat a felemelkedéshez szükséges tudáshoz. Nem engedhető meg, hogy szakképzettség nélküli fiatalok minden remény nélkül jelenjenek meg a munkaerőpiacon, ezért is szükséges visszaállítani a tankötelezettség korhatárát 18 évre. Gyakorlatorientáltan kell korszerűsíteni a szakképzést, elsősorban a középfokú, de a felsőfokú oktatásban is. A modern gazdaságnak sokoldalúan képzett, hasznos és használható tudással rendelkező, művelt, kreatív emberekre van szüksége. A fiatalok boldogulásához ezért a szakmai képzés intézményeiben is gondoskodni kell a műveltség fejlesztéséről és a korszerű tudományos és informatikai, valamint az alapvető pénzügyi ismeretek átadásáról.

Fontos a szociális gazdaságban megteremthető foglalkozások körének bővítése úgy, hogy nagy részük folyamatosan önfenntartóvá váljék. Ezért szükséges ösztönözni a szociális szövetkezeti formákat, a szociális ellátás, a háztartási szolgáltatások területén a tevékenységek kibővítését, megszervezését, új szociális földprogramok indítását, és olyan speciális programokat kezdeményezni, mint a telep-felszámolási program, amely a munkalehetőségek mellett az adott területen élők életkörülményeinek ugrásszerű javulását, felemelkedését is szolgálja.

Fontos, hogy az állam vállalja a „szociális” munkahelyek támogatását:

- „védett” személyek (súlyosan fogyatékos, a nyílt munkaerőpiacra vissza nem helyezhető emberek) számára, vagy
- tranzit munkahelyként, amelyek célja, hogy folyamatosan változó összetételű csoportok számára biztosítson beilleszkedést segítő képzési, szolgáltatási és munka csomagot, amelynek befejezésével a támogatott átlép a nyílt munkaerőpiacra, illetve
- „védett piacok”, „védett tevékenységek” kijelölésével, kvóták meghatározásával.

A közfoglalkoztatást úgy kell átalakítani, hogy kiegészüljön a tartós foglalkoztatást megalapozó szolgáltatásokkal, programokkal, felváltva a szociális gazdaság új formáival. Első lépésben:

- meg kell szüntetni a diszkriminatív közfoglalkoztatási jogviszonyt, a közmunkát végzők számára a nyílt munkaerőpiac szabályait kell alkalmazni, beleértve a közmunkáért járó, a megélhetéshez nem elegendő csökkentett minimálbér eltörlését;
- mindenki csak a végzettségének megfelelő közmunka elfogadására legyen kötelezhető (ezzel elejét lehet venni annak, hogy például tanárokat stadionépítésre utasítsák, ezzel megfosztva őket méltóságuktól éppúgy, mint annak esélyétől, hogy a szakmájukban újból elhelyezkedhessenek).

3) A különösen hátrányos helyzetű térségekre kialakított helyi társadalmi és gazdaságfejlesztési programok támogatásához a közteherviselésben szükség lehet az időleges területi ösztönzésre. Járulékkedvezményes övezetek kijelölésével, a szociális gazdaság keretei között indulók támogatásának kialakításával és speciális fejlesztési szabályok alkalmazásával kezelhetők a különböző egyedi és térségi hátrányok. A közvetlen, személyhez kapcsolódó állami szerepvállalás – szociális transzferek és közmunka – minden esetben időleges megoldás, a hátrányok leküzdését szolgálja. A közvetlen támogatás ugyanis önmagában nem teremt esélyt, erre csak összefüggő, az egyén és családja életét összefüggéseiben kezelő és támogató rendszer képes. Ezért az állami támogatáshoz célszerű személyes tanácsadást is szervezni.

Kelet-Magyarországon, az Alföldön és a Délnyugat-Dunántúlon szükség van az ott élő, nehéz helyzetű emberek speciális problémáit kezelni képes különálló programokra. Ezek alapelvei:

- **a különlegesség:** speciális, célzott megoldások;
- **a pozitív diszkrimináció:** a hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatása érdekében erőteljes állami beavatkozás;
- **a piacmoderáció:** hathatós piacszabályozás a területi különbségek kezelésére.

4) Új partnerségre van szükség az érdekképviselőkkel, mert a munka világa a munkavállalók, munkáltatók és a kormány együttműködésére épül. A közbizalom helyreállítása érdekében kezdeményezni kell a társadalmi párbeszéd új rendszerének felépítését, melynek alapja a nyilvánosság, a kiterjedés a társadalmi lét valamennyi területére és az átláthatóság.

Törvények rögzítsék:

- az érdekegyeztetés rendszerét és intézményeit, ahol nem a kormány mondja meg, hogy kik az egyes oldalak képviselői;
- az erős és megkerülhetetlen helyi érdekképviselői, érdekegyeztetési jogköröket;
- a befizetők, a fő munkaerő-piaci szereplők bevonását a foglalkoztatási stratégiák és programok kialakításába, a források felhasználásába.

5) A támogatási rendszer és a kényszer-közmunka átalakítása, a foglalkoztatás bővítése megköveteli, hogy ismét erős, önálló kormányzati szerv foglalkozzon a munkaerő-piaci szolgáltatások megszervezésével és nyújtásával, a hasonló profilú nem-állami szervezetekkel együttműködésben, azokat támogatva. Ennek bázisán fokozatosan kiépíthető egy olyan rendszer, amelyben a

munkával nem rendelkező, aktív korú emberek először az álláskeresést segítő információkkal, szolgáltatásokkal, az elérhető állásokkal találkoznak, és csak abban az esetben válnak jogosulttá az ellátásokra, ha nincs lehetőségük azonnal munkába állni. Az álláskeresés, az ehhez szükséges készségek megszerzése alapvetően az egyén felelőssége, de ehhez az állam megad minden támogatást, a hátrányosabb helyzetűeknek pedig nagyobb segítséget.

A MUNKA ALAPJA A GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS!

Helyzetkép:

A mai előrejelzések 2020-ig csak évi 1,5% körüli szintre teszik a GDP-növekedést az Európai Unióban, amit az új közös, illetve nemzeti programokkal, reformokkal igyekeznek némileg növelni. Egy évi 2% körüli átlagnövekedés már kedvező környezetnek tekinthető. Magyarország számára kitüntetett szerepe van Németország, illetve a közép-kelet európai régió fejlődésének; mindkét esetben némileg kedvezőbb a várható GDP emelkedés. További esélyt jelenthetnek az Európai Unión kívüli exportpiacok, főleg Kína és Oroszország dinamikusabb gazdasági növekedése. A külpiaci húzóhatás azonban a korábbiaknál mindenképpen mérsékeltebb lesz. Ráadásul a lehetőségek kihasználását – a folyamatban levő autópári fejlesztések után – egyre inkább veszélyeztetheti a hazai vállalati beruházások alacsony és várhatóan tovább csökkenő szintje.

A magyar gazdaság potenciális növekedési szintje 2014-től évi 1,5-2% között lehet, ezt a belső erőforrások felszabadításával, megalapozottabb gazdaságpolitikával 1-1,5%-kal lehet emelni. A külső és belső feltételek alapján a 2020-ig tartó időszakban 3-4% közötti éves GDP emelkedésre lehet számítani, feltéve, hogy a közeljövőben nem kerül sor újabb globális gazdasági válságra. A bizonytalanságot növeli, hogy nehéz meghatározni, milyen helyzetben lesz 2014-ben Magyarország, mert az Orbán-kormány felelőtlen gazdaságpolitikájával lerombolta a válságkezelés kezdeti eredményeit.

Immár két éve lényegében nem jönnek létre új munkahelyek, az országon belüli kirívó egyenlőtlenségeket nem csökkenti, a fontos közszolgáltatásokat nem fejleszti a kormány. Erőszakkal államosították a magánnyugdíj-pénztári megtakarításokat, annak jelentős részét ráadásul felélte, folyó kiadásokra fordította az állam. Mindezt tetézte az Orbán-kormány igazságtalan egykulcsos adórendszere, amivel a jobb módúakat segíti az alacsony keresetűek rovására, illetve csökkenti a költségvetés bevételeit.

A bizalomhiányos légkörben minden korábbinál szigorúbb feltételek között kényszerült nemzetközi tárgyalóasztalhoz az Orbán-kormány, emiatt az ország valamennyi polgára sokszoros árat fizet majd a nélkülözhetetlen EU-IMF pénzügyi támogatásért. Ez azt is előrevetíti, hogy az Orbán-kormány még hátralévő két évében a magyar adóssághalmaz leküzdéséhez a polgároknak újabb súlyos megszorításokat kell elszenvednie. Mindez elkerülhető lett volna, ha a kormány helyes gazdaságpolitikát folytat, ha nem ütközik össze az Európai Unióval és a nyugati demokráciákkal, és nem gyengíti vészesen a jogbiztonságot.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) A gazdasági növekedést alapjaiban befolyásolja a költségvetési politika, ezért a következő években a magyar adósságkezelés legnagyobb kihívása egyrészt az éves hiány és a strukturális hiány kezelése, másrészt az államadósság-pálya menedzselése lesz. **Az államadósság mértékének elérendő szintjét a GDP 60%-a körül érdemes meghúzni.** A fontos fejlesztési programok forrásigényei miatt a további adósságcsökkentést csak alaposan megfontolva érdemes véghezvinni, a beruházási kiadásoknál nem magasabb (de 3%-nál érzékelhetően kisebb) éves államháztartási hiányt megcélózva.

Az euró-zónához történő csatlakozás feltételeinek teljesítése és maga az euró bevezetése önmagában javítja az üzleti klímát, ösztönzi a befektetéseket, csökkenti az üzleti szektor és a költségvetés kamatkidadásait és mérsékli a hiteladósok terheit. **Ambiciózus, de reális euró-csatlakozási programot kell alkotni és megvalósítani, ami behatárolná mind az infláció, mind az árfolyam szintjét.** Ez jelentősen mérsékelheti a svájci frankban (euróban, forintban) eladósodottak terheit is, ami a fogyasztás lassú emelkedését is elősegítené.

2) **A magyar gazdaság növekedése a versenyképesség javításán alapulhat.** Ennek feltétele a vállalkozások szabadsága és az új kezdeményezések érvényesülése. Ehhez kiszámítható gazdaságpolitikára, stabil szabályozási környezetre és jogbiztonságra van szükség. Így lehet reális cél, hogy a gazdaság a tudáson és az innováción alapuló fejlődési pályára álljon.

Az oktatás fejlesztése a tudásalapú fejlődés feltétele, vagyis ha minden fiatal tud nemcsak írni, olvasni, számolni, de számítógépet kezelni, idegen nyelven beszélni, és elsajátítja az együttműködés, az alkalmazkodás, a mindennapi életben szükséges érvényesülés alapvető, hétköznapi képességeit. Olyan követelmények ezek, amelyek teljesítése a közoktatás további fejlesztését igénylik. A XXI. századi technika sokoldalúan művelt embereket, kreatív képességeket és folytonos alkalmazkodó készséget kíván. A felsőoktatásnak viszont erre kell felkészítenie a hallgatókat. A felsőoktatás ne csak a munkaerő-piaci készségek és jogosítványok megszerzését biztosítsa, hanem a valóban használható ismeretek átadásával az értelmes, öngondoskodó életforma előkészítését is szavatolja.

Új módszereket kíván az innovációt ösztönző környezet kialakítása, a vállalatok kutatási és fejlesztési tevékenységének erősítése. Támogatandó a nemzetközileg is elismert kutató-fejlesztő és innovációs központok, kutatóegyetemek kialakítása és fenntartása. Biztosítani kell a hazai kutatóhálózat harmonikus illeszkedését az európai kutatási infrastruktúrába, elősegítve a nemzetközi technológia- és tudástranszfert, a mobilitást. Szükség van a klaszteresedés előmozdítására, az ipari, tudományos, technológiai, logisztikai parkok fokozott bekapcsolására a fejlesztési programokba, valamint a kutatási és fejlesztési ráfordítások dinamikus emelésére úgy, hogy ezek 2020-ra ériék el a GDP 3%-át, elsősorban a vállalati ráfordítások ösztönzése révén.

Támogatandó az oktatás és a gazdasági növekedés számára is döntő jelentőségű alapkutatás, az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok érdemi

erősítése. A felderítő alap-, és elméleti kutatásokban ugyanakkor teret kell adni az előre nem látható ötleteknek, hogy ezek közül minél több megvalósulhasson, és hasznot hozhasson az ország számára is. Az államilag támogatott fejlesztések eredményeit lehetőleg Magyarországon működő vállalatoknál kell hasznosítani, és csak második körben külföldön működőknél. Összességében átfogó programra és annak megvalósítására van szükség azért, hogy a gazdaság valóban tudásalapú legyen Magyarországon.

3) **Vállalkozásbarát gazdasági és politikai környezetre van szükség, amihez stabil, konszolidált adózási és ügyintézési rendszer kell.** Annak érdekében, hogy a gazdaság minél hatékonyabban működjön, különösen két területen indokolt változtatni: az első az adózás mai változékony, áttekinthetetlen és igazságtalan rendszere; a másik a közbeszerzések átláthatatlan és felülről irányított rendszere, amivel jól körülírható gazdasági és politikai körök állami szinten intézményesítették a korrupciót.

A különböző pályázati célok meghatározásában a központi elképzelések mellett erőteljes szerepet kell kapniuk a helyi, regionális, területi céloknak, az adottságoknak, a minőségnek, a foglalkoztatottnak és a piaci igényeknek. A hazai forrású pályázati rendszer – nem sértve a vonatkozó uniós irányelveket – erőteljesen, sőt akár kizárólagosan a Magyarországon adót fizető szervezetek támogatására vonatkozzon.

A fogyasztóvédelem eszközeinek bővítése kiemelt állami feladat. Az erőfölényt csakis hatékonyabb fogyasztóvédelemmel lehet ellensúlyozni – különösen igaz ez az olyan összetett és szakmai felkészültséget igénylő területeken, mint a pénzügyi szolgáltatások és az élelmiszerbiztonság.

4) **Magyarországon az állam által elosztott fejlesztési források döntő része az Európai Uniótól származik, így szükséges a fejlesztéspolitikát az uniós szempontokkal összehangoltan előkészíteni.** Versenyképesebb gazdasági környezetben az uniós forrásokhoz hasonló mértékű külföldi tőkebefektetések is társulnak, ezért is kiemelten fontos az Orbán-kormány által lerombolt bizalom helyreállítása. Az országhatáron belüli drámai különbségeket a rosszul elköltött uniós források csak felerősítik. A leszakadó térségek gyorsított felzárkóztatása érdekében a források célzott elkülönítésére, speciális fejlesztési programokra van szükség.

A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó közösségi költségvetési keret és az, hogy abból mely tagállamoknak és mely célokra mennyi forrás jut, meghatározza Magyarország mozgásterét. Ezért a változó körülményeket, valamint a lehetséges együttműködő partnerek álláspontját figyelembe véve Magyarország tárgyalási pozícióit új fejlesztési alternatívákkal, pontos és sokváltozós számításokat tartalmazó javaslatokkal kell alátámasztani.

Egyre növekvő súlya van a modernizációt, az európai integrációt és a versenyképességet szolgáló szempontoknak, a fenntartható fejlődés, az innováció, a társadalmi kohézió és a munkahelyteremtés kérdéseinek. **A fejlesztéspolitika fontos irányai a hálózati infrastruktúrák fejlesztése, ezáltal a gazdasági-társadalmi és területi kohézió erősítése.** Kiemelten fontos ezért az oktatási és képzési rendszerek modernizációja, a kutatás-fejlesztés és innováció fokozott támogatása, a foglalkoztatás bővítése valamint a kis- és középvállalkozások

erősítése. A kis- és középvállalkozások növekedése érdekében a források célzott felhasználására van szükség a vállalkozások növekedését akadályozó piaci hiányosságok a finanszírozási korlátok leépítésével, valamint az egységes belső piac hatékonyabb kiaknázásával. Változatlanul fontos magyar érdek a kohéziós és az agrárpolitika fő elemeinek, illetve hazánk nettó kedvezményezett helyzetének megőrzése.

5) **Magyarország adottságainak megfelelően a gazdaságpolitikában, a foglalkoztatáspolitikában, a vidékfejlesztésben, hazánk arculatának formálásában jelentős szerepe lehet a turizmusnak.** Versenyképes és fenntartható fejlesztésében meghatározó szerepük van a turizmusban érintett vállalkozások, önkormányzatok, civil szervezetek együttműködésének, az így létrejövő helyi és térségi szerveződéseknek. A közgazdasági szabályozók összhangban a pénzügyi-gazdasági lehetőségekkel a turisztikai vállalkozások versenyképességének fejlesztését segíthetik.

Szükség van arra is, hogy a foglalkoztatáspolitikai, munkahely-teremtési célokkal összhangban korszerűsítsék a turizmus oktatási és szakképzési rendszerét, hogy az a különböző szakmákra, területekre és szintekre kiterjedő szak- és nyelvismeretet biztosító rugalmas képzést nyújtson. A hazai és európai uniós fejlesztési forrásokat koncentráltan, a turisztikai infrastruktúra és kínálat továbbfejlesztésére érdemes fordítani.

A turisztikai marketing forrásait az állam, az önkormányzatok és a vállalkozók együttműködésével célszerű biztosítani úgy, hogy felhasználásukról a szakmai szervezetek bevonásával, átláthatóan döntenek.

6) **A megrendült gazdasági bizalom helyreállítása érdekében szükséges a jogbiztonságot megrendítő kormányzati intézkedések felszámolása és korrekciója, mert ezek nemcsak a polgárok szabadságát korlátozzák, de, Magyarország gazdasági sebezhetőségét is fokozzák.** Emiatt is fontos a bírói függetlenség új szervezeti és személyi garanciáinak megteremtése, az Alkotmánybíróság, a Költségvetési Tanács, az országos érdekegyeztetés korábbi jogi és szervezeti kereteinek visszaállítása, a MNB függetlenségének biztosítása, a visszamenőleges jogalkotás szigorú tilalma, a magántulajdon tiszteletben tartása.

Megállapodásra van szükség az EU-val és az IMF-el. Olyanra, amely előnyös Magyarországnak, és amellyel elkerülhetők a nehéz helyzetben lévőket sújtó újabb megszorítások. Olyan megállapodásra van szükség, amely Magyarország modernizációját segíti elő: új munkahelyek létrehozását; a tömegközlekedés korszerűsítését, így a MÁV és a BKV ésszerű működésének biztosítását; Budapest és a hátrányos helyzetben lévő térségek fejlesztését.

ZÖLDFORDULATOT!

Helyzetkép:

A globális környezeti korlátok változtatásra kényszerítik Magyarországot és a magyar gazdaságot. A társadalmi hátrányokhoz gyakran kapcsolódik környezeti

kiszolgáltatottság, ám nemcsak a hátrányokat ma elszenvedőkkel kell szolidárisnak lennünk, hanem a jövő nemzedékekkel is. Az Orbán-kormány két év alatt semmit nem tett annak érdekében, hogy Magyarország fejlődése fenntartható legyen! A környezet- és természetvédelem érdekében csak hangzatos nyilatkozatok és értékelhetetlen tervek születtek.

Mindeközben az értelmes energiapolitika feltételeit felszámolták, a globális hatásokat az alacsony keresetűek körében eredményesen mérséklő korábbi intézményeket leépítették. A Fidesz egyes érdekcsoportjai olykor nyílt ütközetet vívnek egyes energiapolitikai döntésekben, mindezekből érthető, célirányos stratégia viszont nem rajzolódik ki. Ez nagyban akadályozza, hogy hazánk kiaknázhassa a megújuló energiában rejlő lehetőségeit. Egyáltalán nem látszik, hogy a magyar kormány mit tesz annak érdekében, hogy hazánk folyamatosan növekvő energiaigényét – különösen a lejáró hosszú távú földgázvásárlási szerződés miatt 2015 után – a jövőben is képes legyen kielégíteni a piac.

A közösségi közlekedés fejlesztése elakadt. Az átszervezések nem fedik el, hogy az emberek egyre drágábban és egyre rosszabb körülmények között tudnak utazni, munkába vagy iskolába járni. Nincs szó az utazási lehetőségek bővítéséről, kényelmesebbé tételéről. Nem fejlődik a vasúti és a közúti közlekedés, elmaradnak a felújítások.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) A környezetvédelem állami ellenőrzésének újbóli megerősítésére, valamint társadalmi, civil háttérének helyreállítására van szükség. A környezetvédelmi intézkedések költségei, néhány éves távlatban többszörösen megtérülnek, így ezek a jövőnk érdekében tett beruházások.

A környezetvédelem előnyeit érzékelhetővé teszik a vállalatok és magánszemélyek számára a gondosan kialakított előírások és környezeti adók. A rövidtávon fennálló ellentétet minél kisebb elvonással, korlátozással kell kiegyenlíteni. Olyan szabályozással, amelyek építenek a jogkövetésre, és a követelményeket előre rögzítve, fokozatosan vezetik be, hogy az érintettek időben alkalmazkodhassanak hozzájuk.

Az előrelátó kormányzás kiaknázz minden olyan lehetőséget, ahol egyszerre érhető el környezeti és a mindennapi életben is tapasztalható nyereség. Arra kell törekedni, hogy a jövedelmek ne sárga csekkeken áramoljanak ki a térségekből. A lakások energiatakarékos felújításával, a korszerű fényforrások vagy az energiatakarékos elektromos-elektronikai eszközök alkalmazásával, az energiafelhasználásban igen nagyarányú – gyakran 50%-os vagy annál is nagyobb – megtakarítás érhető el. Jelentőségüket mutatja, hogy például a felújított épületek fűtése és hűtése mintegy harmadát teszi ki a teljes energiafelhasználásnak, miközben a lakossági rezsi-költségek csökkennek. Ezért a közintézmények, lakóházak megújuló-energetikai korszerűsítésére, a telepszerű lakókörnyezet felszámolására, megújuló-energia hasznosítással kiegészítve, zöldgazdaság programot kell indítani.

Érvényt kell szerezni a „szennyező fizet” elvének, ami erősíti a jogkövetést, növeli az igazságosságot, egyben biztosítja a gazdaság hatékonyabb működését, az erőforrások optimális használatát is. Az öko-adó konkrét formájáról hatástanulmányok és egyeztetések után célszerű dönten, mert érinti az energetikát, közlekedést, bányászatot és a mezőgazdaságot is. Megfontolandó az adókedvezmény biztosítása a környezetbarát megoldások támogatása érdekében.

A megoldásra váró környezeti problémák közé tartoznak a hagyományos, nagy szennyezések, valamint a természeti erőforrások (víz, termőföld, erdő, ásványkincsek) fenntartható felhasználása is. A szennyezések elkerülése önmagában nem elegendő az élhető környezet biztosításához. A jogi eszközök csak akkor segítik elő a lakóhely védelmét, ha folyamatosan erős társadalmi elvárással és döntéshozói következetességgel is párosulnak. A környezet védelmét szolgáló településüzemeltetési feladatok (szemétszállítás, szennyvízkezelés) költségeinek jelentős részét ma már a lakosság viseli, így joggal várja el a színvonalas és hatékony szolgáltatást.

2) Az energiafelhasználás korlátai miatt, az emelkedő, árak kordában tartása, valamint az ellátási válsághelyzetek elkerülése érdekében Magyarország fosszilisenergia-szükségletét mérsékelni, illetve az energiarendszer minden irányú rugalmasságát növelni kell. Annak érdekében, hogy az alapvető szolgáltatásokhoz mindenki hozzáférhessen, a családok és a kisvállalkozások egy részének rászorultság alapján biztosítani kell a kedvezőtlen piaci hatások, az áringadozások hatásainak enyhítését. A rendszerhasználati díjaknak biztosítaniuk kell a fejlesztések és a fenntartás indokolt költségeinek megtérülését – országosan egységes elosztási díjak mellett, az elosztótársaságok közötti kiegyenlítő fizetéseken keresztül.

Magyarország energetikai ellátás-biztonságának növelése érdekében a következő években, elsősorban az Európai Unió egységes belső energiapiacának erősítésére, az energiapiacok hatékonyságának növelésére kell hangsúlyt helyezni. Mindehhez a magyar állam részéről kiszámítható, ösztönző, piacbarát szabályozásra, ügyfélközpontú intézményrendszerre, valamint a regionális hatókörű verseny piac kiépítésére és a határon átnyúló együttműködések elősegítő kiegyensúlyozott diplomáciai kapcsolatokra van szükség.

Az atomenergia felhasználásának a lehető legmagasabb szintű biztonsági követelményeknek kell megfelelnie. A Paksi Atomerőmű üzemidő-hosszabbításának nincs reális alternatívája, de az új blokkok építése alaposabb mérlegelést igényel. Az új blokkok építésének támogatásáról az Országgyűlésnek átlátható döntés-előkészítés, Fukushima általánosítható tapasztalatainak feldolgozása alapján, és a társadalmi elvárásokat figyelembe vételével kell döntenie.

Szükséges a megújuló energiaforrások magyarországi felhasználásának növelése, amely egyszerre szolgál klímavédelmi, energiabiztonsági, mezőgazdasági, munkahely-teremtési célokat. A közvetlen európai uniós és hazai pénzügyi források felhasználásával kell ösztönözni a megújuló energiaforrások – így különösen a biomassa és a biogáz – felhasználásának növelését. Ezek jelentős mennyiségben állnak rendelkezésre, előállításuk hazai munkahelyeket teremt,

felhasználásuk alkalmas a villamos energia és hőenergia kapcsolt termeléses előállítására.

Ösztönözni kell a tudatosabb és takarékosabb energiafelhasználást, fokozni az épületek energiahatékonyságát, a hő-veszteség csökkentését. Újra kell indítani a panelprogramot. Erre a célra kell fordítani az energetikai célú költségvetési támogatási források, illetve a CO2 aukcióból származó bevételek döntő hányadát. Ezzel az állam hozzájárulhat a klímavédelmi célok teljesítéséhez, jelentős megrendelés-állományt és nagyszámú új munkahelyet teremthet az építőipar számára, az energia-megtakarítás pedig érdemben hozzájárul a lakosság energiaköltségeinek csökkentéséhez.

3) A közlekedés környezeti ártalmainak csökkentése érdekében szükséges, hogy a közösségi közlekedés vonzó alternatívát nyújtson az egyre fokozódó autóközlekedéssel szemben: tudatos fejlesztésekkel kell elérni, hogy a közösségi közlekedési eszközök kulturált, tiszta körülmények között, kényelmesen és pontosan, megfizethető áron nyújtsák szolgáltatásaikat. Az átalakítás elvei:

- **Kellő járatsűrűség** –versenyképes utazási lehetőséget biztosítani az egyéni (gépkocsival történő) utazáshoz képest.
- **Elfogadhatatlan az elszigetelődés:** biztosítani kell, hogy minden település naponta többször elérhető legyen. Ez elengedhetetlen a munkaerő mobilitásának és a foglalkoztatottság növeléséhez, de nem valósítható meg nélküle a kisebb településeken élők társadalmi integrációja sem. A közösségi közlekedés kereteinek kialakításakor ehhez biztosítani kell kisebb méretű járművek beszerzését.
- **Minőségi minimum** – megfelelő tisztaság, elég ülőhely; hatékony utas-tájékoztatás – mindegyik általános szabályokat kell kidolgozni, és a szolgáltatások megrendelésekor alapkövetelményként, nyilvános szempontrendszer alapján kell számon kérni.

A szolgáltatások költséghatékonyságának feltétele, hogy a régiókban, a nagyvárosok környékén a városi közösségi közlekedést, a vasutat, a helyközi buszt összehangoló közlekedési szövetségek jöjjenek létre. Lényegesen kisebb üzemméret mellett működtethető, de az utazási igényeket jóval hatékonyabban kiszolgálni képes közlekedési modellt kell kialakítani. Ennek részét képezik a többelemű kistérségi rendszerek, amelyek az üzemeltetésbe bevonják a helyi munkáltatókat, önkormányzatokat és helyi közlekedési vállalkozókat, illetve az általuk üzemeltetett járműveket.

A díjakat a költségek alapján kell meghatározni. Minél inkább az adott szolgáltatást használó utasok fizetik meg a költségeket, és finanszírozzák a szolgáltatást, annál inkább érvényesül az ösztönzés: az utasoknál a takarékosagra, a szolgáltatónál a színvonal emelésére. **A szociális szempontokat az indokolt körben, célzottan szükséges érvényesíteni.** Az igénybe vett szolgáltatáshoz kapcsolt állami támogatással a szociális szempontok függetleníthetők a közlekedési vállalatok működésétől. A közlekedési szolgáltatók üzleti alapon is nyújthatnak kedvezményeket a költségvetés terhelése nélkül.

A vasúti fővonalak fejlesztésével sebességben és kényelemben is vonzó alternatívát lehet teremteni az egyéni autós közlekedéssel szemben. A vasúti tranzitszállítások növelése érdekében fejleszteni kell a határátkelőket és a logisztikai hátteret, valamint beruházásokkal bővíteni a kombinált fuvarozás lehetőségeit. Gyorsítani kell a térségek kiegyenlített fejlődését segítő főútvonalak építését, amely a hálós szerkezethez közelít. Kulcskérdés az M4 és M8 autópályák megépítése az Alföld és a Dunántúl közlekedésének javítása érdekében. A közútfejlesztési programok megvalósítása mellett a végletesen leromlott állapotú közutak karbantartása is elengedhetetlen.

DIGITALIZÁCIÓT!

Helyzetkép:

A technológia adta lehetőségek kihasználása érdekében semmi sem történt az elmúlt két évben, ugyanakkor a közbizalom romboló intézkedések és a különadók jelentősen korlátozták az internet infrastruktúra piaci alapú fejlesztését. Így a vidék Magyarországon még ma sem általános az internetelés, Tízből négy emberhez még ma sem jut el semmilyen formában az internet. Az üzleti lehetőségek alapja a technológiai innováció, ugyanakkor ez a társadalmi innovációt is elősegíti, olyan hozzáadott szociális értékeket biztosítva, amelyek közpolitikai, szociálpolitikai jelentősége meghatározó. Az Orbán-kormány ennek ellenére nem tett mást, mint adókat vetett ki és emelt, ezzel visszafogta a fejlődést! A most tervezett új adók bevezetése telefonra és üzenetküldésre teljesen anakronisztikus. A korábban tervezett internetadó pedig teljes mértékben ellentétes Magyarország versenyképességével, a kulturális fejlődéssel és a józanésszel.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) Minden családban megfizethető áron elérhetővé kell tenni a szélessávú internetet: ezzel nemcsak az információszerzés és –áramlás válhat hatékonyabbá mindenki számára, de olyan lehetőségeket kínál a tanuláshoz és a munkához is, amelyek közvetlenül kihatnak a társadalmi és gazdasági fejlődésre. Ezért az internet-elérések számának növelése ma már az oktatásfejlesztés és a foglalkoztatás-bővítés alapvető eszköze, így alapvető érdek is. Ezért biztosítani kell, hogy otthonában mindenki olyan egyszerűen használhassa a digitális technikákat, mint ma a telefont, a rádiót és a televíziót. A bővítés érdekében ösztönözni kell piaci szolgáltatók szerepvállalását. A televíziók digitális átállása után felszabaduló frekvenciatartományok felhasználhatók lesznek a vidéki internetellátás szélesítésére a mobilinternet-elérés fejlesztésén keresztül.

Szorgalmazni érdemes az úgynevezett okos mérés, illetve az okos hálózatok kiépítését, amelyek a közműszolgáltatások adatainak hatékony és gazdaságos mérésével segítik az energiatakarékosabb, környezetbarát, fenntartható rendszerek terjedését, az optimális termelést és elosztást.

A közösségi belépő pontokról ingyen elérhető tárhellyel, hozzáféréssel kell támogatni az olyan digitális közösségeket, amelyek tagjai segítik egymást, hogy hatékonyabban vehessék igénybe a tanulás, továbbképzés, önképzés eszközeit és intézményeit, az iskolákat, könyvtárakat, közgyűjteményeket. Minden település, de különösen a főváros a legváltozatosabb formában és módon aknázza ki a „digitális településben” rejlő lehetőségeket, ezzel generálva olyan új bevételeket, amelyek a fejlődés mozgatórugóivá válhatnak.

Szélesíteni kell az elektronikus ügyintézés körét. Az elektronizálás immár nem informatikai kiadás, hanem egyre inkább igazgatásszervezési megtakarítás. Lehetővé kell tenni, hogy az ügyfelek az illetéket banki folyószámlájukról vagy bankkártyájukról, esetleg mobiltelefonjukon, elektronikusan fizethessék be. Biztosítani kell, hogy a köztisztviselők jegyzőkönyveinek, előterjesztéseinek és más dokumentumainak minden nyilvános része az adott szervezet, önkormányzat honlapján megtalálható legyen.

MINDENKI SZÁMÍTHASSON VIDÉKEN IS!

Helyzetkép:

Magyarország különösen jó természeti adottságokkal rendelkezik az agrárgazdálkodás terén. A mezőgazdaság Magyarország egyik fontos gazdasági tartálékát és fejlődési potenciálját jelenti. Adottságai alapján képes lenne arra, hogy a hazai lakosságot lehetőleg olcsó, jó minőségű és biztonságos élelmiszerrel lássa el az év minden napján, és a hazai igények kielégítése mellett az exportpiacokon is helytálljon termékeivel. Alkalmas lenne arra is, hogy a mezőgazdaság valamennyi szereplője számára tisztességes megélhetést és társadalmi megbecsülést biztosítson. Annak, hogy ez még sincs így, számos oka van. Az agrárium alapproblémái közül a legfontosabb, hogy alacsony a tőkeellátottsága, kockázatos a finanszírozása, nem kielégítő a jövedelmezősége, egyenlőtlen a jövedelem-eloszlása. Hiányozik az együttműködésen alapuló mezőgazdasági termelő, értékesítő, szolgáltató és egyéb vállalkozások szövetkezésének ösztönzése is.

A Fidesz ellenzékben hangzatos ígéretekkel hitegette a gazdákat, kormányon azonban cserben hagyta őket: az Orbán-kormány nemhogy egyetlen ígéretét nem váltotta be, de a szöges ellentétét teszi annak, amit korábban állított. A családi gazdálkodóknak semmit nem ad, helyettük a hozzá közel álló nagybirtokosokat támogatja. A korábban átláthatóan működő, nyílt pályázati rendszereket kézi vezérlés váltotta fel: a támogatási döntések és földszerződések központi utasítás szerint dőlnek el. Egyre több az elkeseredett, kisemmizet gazda, akik megélhetésüket, jövőjüket veszítik el a féktelenül gyarapodó Fidesz-közeli nagybirtokosok miatt.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) A termelés modernizációjával érdemes növelni a kibocsátást, ehhez az élelmiszer feldolgozás jelentős fejlesztése mellett a termelők, feldolgozók,

kereskedők szoros együttműködésére van szükség. Az új integrációk kialakításában az államnak jelentős szerepet kell vállalnia. A bedolgozás, a háztáji gazdaság, a házi állatnevelés, a közvetlen piaci értékesítés, a falusi és települési szocializáció jó hagyományait szükséges felfrissíteni, felkarolni. A mezőgazdaságban elengedhetetlen a termelés – feldolgozás – forgalmazás értéklánc átfogó megszervezése, a szolgáltatásban az ügyfél számára a teljes szolgáltatási paletta közvetlen (nem közreműködőkön keresztül) kialakítása. A közvetítő hálózatok és láncok minimalizálása az értéktartalom növelését szolgálják.

2) A munka-intenzív ágazatok, mint amilyen jellemzően a kertészeti termelés, valamint az állattenyésztés **fejlesztésére van szükség**: (a növénytermesztés és az állattenyésztés korábbi 50-50%-os aránya jelenleg 65-35%). Nemzeti érdek, hogy a mezőgazdaság járuljon hozzá a zöld energia termeléséhez, hogy maradéktalanul érvényesüljön a „mindent hasznosítani kell” elve, és hogy segítse a hatékony és fenntartható vízgazdálkodást, a környezetkímélő gazdálkodást, öntözést.

3) Nemzeti Agrár Kerekasztalt! Közös válasz kell az alapvető kérdésre: átlátható, a gazdaságos nagyüzemi és családi gazdálkodáshoz igazodó földbirtok politika kialakítására. Magyar földet magyar termelőnek, magyar gazdálkodónak! A termőföldhöz, földhaszonbérlethez csak azok juthassanak, akik maguk megművelik, illetve állattartásra hasznosítják.

A spekulációs földvásárlások megelőzése érdekében olyan földtörvény kell, amely megvalósítja, „a föld azé legyen, aki megműveli elvet”. Szükség van egy helyben erős jogokkal rendelkező társadalmi szervezetre, amely a helyi használati viszonyok ismeretében nagy biztonsággal kiszűrheti a földpiacról a nem kívánatos földvásárlókat, haszonbérlelőket. Szükséges az állami földek hasznosítására kötött szerződések teljes nyilvánossága, a gyanús ügyletek kiszűrése, és azok semmisségének kimondása.

A Nemzeti Agrár Kerekasztal egyeztetései a következő témákra is terjedjenek ki:

- Agráriumot érintő adópolitikai intézkedések megalkotása, vagyis annak meghatározása, hogy milyen adókedvezmények legyenek.
- Az európai uniós támogatáson felül biztosított nemzeti támogatás meghatározása.
- Finanszírozás módjának, hitelek biztosításának rendjének kialakítása, vagyis, milyen legyen a támogatás kedvező kamatokkal.

4) A vidék problémáját a mezőgazdaság önmagában nem képes megoldani, ezért más termelőágazatokkal és szolgáltatásokkal együtt kell fejleszteni. Ennek érdekében meg kell teremteni a valódi őstermelők, mikro-, kis- és középvállalkozások, valamint a szociális szövetkezetek piaci háttérét a folyamatos és stabil működés biztosítása érdekében.

Létre kell hozni egy, az ÁFÉSZ-okhoz hasonló vidék- gazdaságfejlesztő klasztert, amely integrátorként segíti a szövetkezetek, háztáji gazdálkodók által termelt termékek piacra jutását, valamint elérhetővé teszi a helyi élelmiszer- és energiatermelés technológiai, szakmai és pénzügyi támogatását.

A falusi munkanélküliség megoldása kiemelt feladat, a munkaigényes ágazatok – állattartás, zöldség és gyümölcsstermesztés – versenyképességének erősítésével, az ehhez szükséges technológiai korszerűsítések megvalósításával. A megélhetést biztosító munkahelyeket a termelés és értékesítés integrációjának ösztönzésével, az élőmunka igényes tevékenységek támogatásával lehet bővíteni.

IGAZSÁGOS KÖZTEHERVISELÉST!

Helyzetkép:

Az Orbán-kormány által kivetett egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer igazságtalan, növeli a társadalmi különbségeket: a tehetőseket támogatja, az alacsony jövedelműek kárára. Az adójóváírás megszüntetése a munkavállalók többségénél a nettó bérek azonnali csökkenését eredményezte. A bevezetett családi adókedvezményt a valóban rászoruló kiskeresetű gyermekes családok többsége nem tudja igénybe venni.

A munkahelyteremtést nem ösztönözte a közepes vállalatok társasági adójának csökkentése, ugyanakkor a munkát terhelő járulékok emelése érdemben akadályozza a foglalkoztatás növelését.

A József Attila Alapítvány javaslatai:

Fizessenek a jövedelmükkel arányosan többet az átlagosnál többet keresők, a gazdagok és enyhüljenek az alacsony jövedelműek terhei. Először az igazságosság helyreállítására van szükség, ezt követheti az átlagos adóterhelés csökkentése, akkor, ha a gazdasági növekedés és az adóalapok bővülése ellentételezi a kieső bevételeket. Ehhez arra van szükség, hogy az eltitkolt jövedelmek láthatóvá és behajthatóvá váljanak, és kifehéredjen a szürkegazdaság. Stratégiai cél az adóék csökkentése.

1) Progresszív adókra van szükség!

- Amennyiben nem lehet változtatni az adózásra vonatkozó sarkalatos törvényeken, akkor **a progresszivitást az egykulcsos adó mellett, külön kivetett szolidaritási hozzájárulással lehet biztosítani.** A munkajövedelmet annak átlagos mértékéig 16% adó, a magasabb jövedelmeket akár több sávban is további szolidaritási hozzájárulás terhelje.

- **A nem munkából származó jövedelmek esetében is progresszív legyen a terhelés!** Itt célszerű, ha továbbra is minden jövedelemre megmarad a 16%-os adókulcs, de emellett a magasabb jövedelmek progresszív adóztatása érdekében további hozzájárulást kellene fizetni úgy, hogy az kizárja az adóelkerülést.

- **A társadalmi igazságosság érvényre juttatása érdekében a kisebb keresetű munkavállalóknak a maximálisan igénybe vehető mértékig szükséges kiegészíteni a gyermekkedvezményt („visszatérítendő adó”).** Vagyis ne függjön a keresettől a gyermeknek nyújtott támogatás.

Megvitatandó az adójóváírás visszaállítása olyan mértékkel és jogosultsági határral, amely az alacsony és közepes keresetűek nettó munkajövedelmeit növeli. A jövedelemfüggő adójóváírással (nulla kulcsos sáv) ugyanis célzottan valósítható meg az alacsonyabb jövedelműek kisebb adóterhelése, bevezetése azonban csak akkor lehetséges, ha a foglalkoztatást és a gyermeknevelést támogatja.

2) Az adóátcsoportosítás után, amennyiben annak a feltételei a gazdasági növekedés és az adóalapok bővítése folytán előállnak, **a munkáltatókat terhelő szociális hozzájárulás érzékelhető – először mintegy 3 százalékpontos, majd a következő évben újabb 2 százalékpontos – csökkentésére van szükség.** Az így kieső bevételt a költségvetésnek kell biztosítani az egészségbiztosítási- és a nyugdíjalap számára.

Vissza kell vonni az egyszerűsített vállalkozási adó kulcsának 7 százalékpontos növelését és azt 30%-ra kell csökkenteni, sőt az alanyi ÁFA-mentes vállalkozók számára a 15%-os EVA kulcs bevezetése indokolt. Eközben szükséges, hogy **a társasági adónak 50 millió forint, adózás előtti eredményig 10%, felette 19 % legyen a terhelése.**

3) **Az üzemanyag jövedéki adójának csökkentésére is szükség van az Európai Unióban még elfogadott szintig.** Erre akkor kerülhet sor, ha az üzemanyagárak magasabbak a költségvetésben tervezettnél. Ekkor az általánosforgalmi-adó bevétel is magasabb, és ennek mértékéig automatikusan csökkenhet a jövedéki adó. **A fogyasztás növelése érdekében vissza kell vonni az Orbán-kormány által bevezetett 2%-os ÁFA-emelést és az általuk bevezetett új adókat is, mint a telefonadó.**

Az Európai Unió tagállamainak közös döntése alapján sor kerülhet a nemzetközi pénzügyi spekulációk adójának bevezetésére, amely versenysemleges, de korlátokat állít a pénzügyi műveletek irreális bővülése elé.

4) **Elengedhetetlen a kiszámítható, átlátható adókörnyezet megteremtése.** Ennek érdekében az államnak garanciális feltételeket kell vállalnia mind a lakossági, mind a vállalati adók kivetési rendjéről, azaz csak átlátható módon, a társadalmi partnerekkel és piaci érdekképviselőkkel megvitatott, méltányos, kigazdálkodható adókivetésre kerülhet sor, megfelelő felkészülési idő biztosítása mellett. A polgári adótudatosság megerősítése az adópolitika része, az állam kommunikációs tevékenységében kiemelt szerepe van az állami finanszírozás objektív, átlátható, érthető bemutatásának, a polgári tudatosság növelésének.

ESÉLYEGYENLŐSÉGET!

Helyzetkép:

Az Orbán-kormány nem egyszerűen megváltoztatta a segélyezési rendszert, hanem drasztikusan leépítette azt úgy, hogy koncepciójában a két világháború közötti magyar szociálpolitika elemei jelennek meg. Ideológiai értékválasztásának lényege, hogy nem a szegénység, hanem a szegények ellen küzd, ezért minél kevesebb pénzt akar szociális célokra fordítani.

A szocialista kormányok minden olyan intézkedést végrehajtottak, amely a nyugdíjrendszer középtávú fenntarthatóságához szükséges volt. A Nyugdíj Kerekasztal kidolgozta a lehetséges megoldásokat, a kormányváltáskor nem állt fenn olyan kényszer, ami az azonnali drasztikus beavatkozást szükségessé tette volna. Az Orbán-kormány annak érdekében, hogy a hibás gazdaságpolitikájával okozott költségvetési lyukakat betömje, álságos indokok alapján lebontotta a magyar nyugdíjrendszer második pillérét, a magán-nyugdíjpénztári rendszert, és elvette a munkájukból élők évtizedek alatt félretett megtakarításait. Ezzel nemcsak igazságtalanságot követett el, de olyan súlyos károkat okozott, amelyek már középtávon is működésképtelenné teszik a nyugdíjrendszer egészét.

A tartósan leszakadt társadalmi csoportok felzárkóztatására tett intézkedések az elmúlt évtizedekben nem vezettek eredményre, ennek következtében a mélyszegénység és az elkülönült, elkülönített lakókörnyezetek száma folyamatosan nő, a halmozottan hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatása tovább csökken.

A hazai cigányság integrációja érdekében az Orbán-kormány az elmúlt két évben a látványos kommunikáción és a hangzatos ígéretesen kívül nem tett semmit. A problémákat tovább erősíti a szociális ellátórendszer radikális leépítése, a segélyek megvonása. Mára Magyarország területén több mint 800 településen található szegény-, cigánytelep, számuk összesen meghaladja az 1600-at, ahol az összlakosság 3%-a él.

A kisközségekben, zsáktelepüléseken, társadalmilag és gazdaságilag periférián élők foglalkoztatási, oktatási és szociális problémái komoly társadalmi feszültséget generáltak, elsősorban a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) A hátrányos helyzetet konzerváló, átörökítő jobboldali szegénypolitika helyett igazságos szociális rendszert! Szolidáris államra és társadalomra van szükség! Az állam elsősorban azt támogassa, hogy segítségre szoruló polgárai az otthonukban, vagy ahhoz a lehető legközelebb kapjanak ellátást. A társadalmi szolidaritás jegyében a nagyobb gondozási szükséglettel rendelkező személyek után magasabb támogatást szükséges nyújtani, hiszen az ő ellátásuk nagyobb költségekkel jár. Szintén a szolidaritás érvényesülését jelenti, ha az alacsonyabb jövedelmű személy után magasabb a költségvetési támogatás, hiszen ez biztosítja, hogy így neki alacsonyabb térítési díjat kelljen fizetnie. A családi felelősséget is erősíti: ha továbbra is fenn marad annak a lehetősége, hogy végső soron az ellátás költségeinek egy része örökösödési teherként érvényesíthető.

Mindehhez erősíteni kell az alapszolgáltatásokat, valamint szektor semleges, objektív, számon kérhető szabályokat kell kialakítani, amelyek biztosítják az azonos szintű szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Új ellátórendszer kell!

- Szociális ellátást kell biztosítani az együttműködő rászorultaknak, azaz a szociális segítyezést teljes mértékben azoknak kell biztosítani, akik felelősséggel folyamatosan együttműködnek a munkaügyi központokkal és a családsegítő szolgálatokkal önmaguk és gyermekeik esélyeinek bővítése érdekében.

- Az ellátottak támogatása során kiemelt támogatásban kell részesíteni a nagyobb gondozási igényű személyeket, valamint az alacsonyabb jövedelmű ellátottakat. A rendszernek úgy kell működnie, hogy a nekik nyújtott szolgáltatás érje meg az ellátóknak.

- Az ellátottat, s nem az ellátót kell finanszírozni. Ennek azonban előfeltétele a szolgáltatások egységesítése, és azok pontos és normatív beárazása.

A szociális szolgáltatások többsége esetén nincs valódi piac. Ahol viszont ez kialakult (jobb módúak, tehetősebbek emelt szintű időskori ellátása), ott a piaci megoldásokat kell alkalmazni, s a szabályozásnak is „szociális fogyasztóvédelmi” jellegűnek kell elsősorban lennie.

2) Azonnali lépésekre van szükség a nyugdíjasok érdekében. Az Orbán-kormány nyugdíjas társadalmat sújtó igazságtalanságait korrigálni kell, amelynek mértéke Magyarország gazdasági helyzetétől függ, mert a rendszer hosszú távú fenntarthatóságát nem szabad tovább veszélyeztetni. Egy ilyen korrekciós program keretében lesz lehetőség a nehéz helyzetben lévő nyugdíjasok számára a méltányosság nyugdíjak emelésére, illetve egyszeri segély biztosítására.

A magánnyugdíj rendszerben maradtak számára teljes körű rehabilitációt kell biztosítani. Az általuk befizetett járulékok alapján, bárhogy is nevezze át azt az Orbán-kormány, a nekik járó nyugellátást biztosítani, a velük szembeni méltánytalanságot kompenzálni kell, visszamenőlegesen el kell ismerni a szolgálati idejüket.

A korábbi rokkantnyugdíj rendszer teljes szétverése után újra kell szervezni a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának és szociális ellátásnak rendszerét. A megoldás az, ha minél több megváltozott munkaképességűnek munkalehetőséget, ezáltal kitörési lehetőséget biztosítanak. Ez nem vezethet oda, hogy sok embertől elvegyék a napi megélhetésüket biztosító ellátást. Rehabilitációs programokkal szükséges segíteni azokat, akik vissza tudnak térni a munkaerőpiacra, olyan arányban, amely figyelembe veszi a munkaerőpiac felvevőképességét.

Segíteni kell a munka világából az aktív nyugdíjas korba történő átmenetet is. Aki után a munkáltató vagy a költségvetés megfizeti az előrehozott korai nyugdíj „árát”, annak legyen lehetőség is ezt igénybe venni. Társadalmi szerződésre van szükség annak érdekében, hogy jobb életkörülményeket lehessen biztosítani az időseknek. A gazdasági növekedésből részesülnie kell a nyugdíjasoknak is, és erre automatizmusokat kell törvényben rögzíteni. Arra is választ kell adni, hogy az állam hogyan segítse az időseket az időskor aktív eltöltésében. Ez éppen olyan fontos kérdés, mint az idősek számára nyújtott egészségügyi ellátás.

3) A cigányság integrációja érdekében a legfontosabb a gyermekszegénység felszámolása, a tartós munkanélküliség megszüntetése és a társadalmi feszültségek csökkentése. A legsúlyosabban leszakadt területeken

ez a munka nem kezelhető a krízis együttes egyes elemeinek javításával, csak komplex térségfejlesztés keretében.

A leghátrányosabb helyzetű kistérségekben működő, alacsony érdekérvényesítő képességgel rendelkező civil szervezetek pályázati kapacitás-fejlesztésének támogatására van szükség, mert humánerőforrás, infrastruktúra és forrás nélkül próbálnak pályázati forrásokhoz jutni, kevés sikerrel. A civil szervezetek pályázati kapacitás-fejlesztését helyi pályázatíró és projektmenedzsment feladatokat ellátó koordinátorok képzésével lehet elősegíteni. Ezzel párhuzamosan biztosítani kell a jelenlegi pályázati rendszer átláthatóságát és azt, hogy a helyi civil szervezeteknek legyen lehetőségük település specifikus projektek kidolgozására és megvalósítására.

Szükség van az állam, az önkormányzatok határozott fellépésére:

- **Az önkormányzatok uniós és hazai forrásokhoz kizárólag akkor jussanak, ha az esélyegyenlőség elvű támogatáspolitikai kritériumrendszernek is megfelelnek**, vagyis hatékony lépéseket tesznek a település leszakadt társadalmi rétegei érdekében.

- **Speciális felzárkóztatást segítő tanoda programokat támogassanak.** Szükség van egy hosszú távú, iskolarendszereken kívüli felzárkóztatást segítő tanoda programra a hátrányos helyzetű, elkülönülten élő gyermekeknek. A program kiegészítő elemeként a résztvevő diák iskolai tanulmányait mentor kísérelje figyelemmel.

TUDÁST, KULTÚRÁT MINDENKINEK!

Helyzetkép:

A magyar oktatáspolitikát ma tudatos tervezés helyett a rögtönzés és koncepciótlanság, kiegyensúlyozottság helyett a szakmán és kormányon belüli viszálykodás, modernizáció helyett a múltba fordulás jellemzi. A közoktatás elzárkózik a jövő igényeitől, miközben számos előremutató javaslat születik a szakmai, társadalmi műhelyekben, amiket azonban a kormány nem vesz figyelembe.

A felsőoktatás a modernizáció és a társadalmi mobilitás motorja, de ma Magyarországon ezt a küldetését nem képes betölteni. A továbbtanulás lehetőségeinek szűkítése indokolatlan, a társadalom igényeivel ellentétes és alkotmány- (alaptörvény-) ellenes. A jelenlegi báziselvű, és szubjektív szempontokon, kapcsolatrendszeren alapuló, tartósan finanszírozhatatlan forrásosztogatás, továbbá hivatali típusú keretgazdálkodás, rendfenntartó ellenőrzés káros és elfogadhatatlan.

A kultúra ma teljes egészében ki van szolgáltatva a pártpolitikai érdekeknek és a pénzügyi szigoroknak a költségvetési megszorítások és a területfoglalások a kultúra területét érték el a leggyorsabban, súlyos visszafordíthatatlan károkat okozva művészeknek és közönségnek egyaránt.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) Legyen tanszabadság és érvényesüljön tanítás szabadsága! A korábbi gyakorlatnak megfelelően rendszeresen korszerűsíteni kell a Nemzeti Aaptanterv követelményrendszerét, teret hagyva az intézmények pedagógiai programjainak és a helyi tanterveknek is, hogy a pedagógusok a helyi sajátosságoknak és az intézményben tanuló gyermekek összetételének megfelelően alakítsák a központilag elkészített terveket. Nincs szükség az indokolatlan tananyagbővítésre és az erőteljes tantervi centralizációra. A szükséges alapismeretek elsajátításán túl arra kell megtanítani a diákokat, hogy hol és milyen módon találhatják meg a szükséges információkat. **Az egész életen át tartó tanulás**hoz szükséges képességek fejlesztését kell ösztönözni, ehhez a XXI. század követelményeihez igazodó Nemzeti Aaptanterv és egy összehangolt támogató szaktanácsadói rendszer létrehozása és fenntartása is szükséges.

A tanulók tankötelezettsége 18 éves korukig tartson! Mindenki egyenlő eséllyel férjen hozzá a közoktatáshoz! Ezért biztosítani kell az óvodai nevelést, helyben kell garantálni az általános iskola alsó tagozatát minden olyan településen, ahol erre lehetőség van, felső tagozaton pedig a település adottságai határozzák meg, hogy helyben, vagy iskolatársulások formájában jut jó minőségű oktatáshoz a tanuló. A középiskolai rendszer jelenlegi hármasságát — gimnázium–szakközépiskola–szakiskola — meg kell őrizni. Ugyanakkor azt is lehetővé kell tenni, hogy a középfokú intézmények között mindenki számára biztosított legyen az átjárhatóság.

Rendezni kell a szakképzés jelenlegi zűrzavaros helyzetét. **Olyan szakképzési rendszere van szükség, amely képessé teszi a fiatalokat a mobilizációra, az egész életen át tartó tanulásra, valamint a többszöri szakmaváltásra** — a lehető legkevesebb idő és energia ráfordításával. Újra be kell vezetni a középiskolai nyelvi előkészítő évfolyamot. Fontos a Tanodák és a Második esély Iskoláinak fenntartása és bővítése annak érdekében, hogy piacképes szakmához juthassanak a szakiskolákból leszakadó tanulók is.

Biztosítani kell, hogy a szülők maguk választhassák meg azt az intézményt, amely világnézetiileg a leginkább közel áll hozzájuk, és a legmegfelelőbb gyermekük számukra. A közoktatás döntően az állam és önkormányzat közös feladata és felelőssége, elismerve az egyházak iskolafenntartói jogosítványait, az alapítványi és magániskolákat is, különösen, ha hiánypótló tevékenységet végeznek. **Vissza kell állítani az önkormányzatok iskolafenntartói jogosítványait.** Emellett olyan szabályozást kell kialakítani, amely biztosítja, hogy a magyar közoktatás intézményeiben lehetőleg közel azonos színvonalú, azonos feltételeknek és elvárásoknak megfelelő oktatás folyjon — fenntartótól függetlenül.

A diákok, szülők és pedagógusok együttműködésére szükséges építeni úgy, hogy garantálni lehessen a gyermekek nemzetközi egyezményekben rögzített jogait. Kiemelt figyelmet kell fordítani a diák- és ifjúsági szervezetekre, de a szülők önszerveződő mozgalmait, szakmai és a civilszervezeteket is be kell vonni az oktatáspolitikai alakításába.

A pedagógusok legyenek közalkalmazottak, velük közösen kell kialakítani az életpályamodelleket és az előmeneteli rendszerek igényeit és

lehetőségeit. A csökkenő gyermeklétszám mellett sem kívánatos a pedagógusok számának további csökkentése! Az egyébként is túlterhelt pedagógusok vállára nem lehet újabb terheket rakni, nem növelhető az iskolában töltendő kötelező órák száma!

A pedagógusok megbecsülését, a modern pedagógiai módszerek elterjesztését, a pedagógusok felszerelését a korszerű elektronikus eszközökkel, komplexen kell megvalósítani. A tanári munkához nyújtott támogatást, az elvárásokat és a bért egybefüggő rendszerben kell meghatározni. Meg kell újítani a pedagógusképzést, hogy az egyes szakokon megfelelő minőségű és számú oktató kerülhessen ki az egyetemi oktatótermekből, és el kell érni, hogy a tanárok maguk is vallják és kövessék az élethosszig tartó tanulás elvét.

2) Korszerű, esélyteremtő megoldásokra van szükség a magyar felsőoktatásban felhalmozódott problémák megoldására. Mielőbb meg kell szüntetni a jelenlegi kiszámíthatatlanságot, bizonytalanságot. A mobilitás megteremtése érdekében tenni kell, és kezdeményezni a tehetséges hátrányos helyzetű fiatalok érettségire és felvételre történő felkészítését, nyelvi előkészítő tanfolyamok szervezését minden olyan városban, ahol felsőoktatási intézmény működik.

Kezdeti beváláson alapuló felsőoktatási rendszert! Ebben az esetben az első évet minden hallgató,- aki az adott intézmény felvételi követelményeinek megfelel, az állam támogatásával kezdené. Így a felsőoktatásban nyújtott teljesítmény alapján az adott generáció mintegy 45-50%-a kerülhetne be az államilag támogatott képzésbe. Létre kell hozni azonban egy, a hátrányos helyzetű tehetséges hallgatókat támogató országos ösztöndíjalapot is.

A képzési szerkezet modernizálására és a minőség javítására is szükség van. A Bologna rendszer megteremtette az elvi lehetőséget a hallgató számára az átjárható képzésre, az automatikus diploma-ekvivalenciára (több mint 60 ország esetében). Viszont határozottabb lépések szükségesek az európai modell gyakorlati érvényesítéshez. Elengedhetetlen továbbá a 2005 óta működő lineáris, háromciklusú Bologna rendszer továbbfejlesztése is.

Szükséges a magyar felsőoktatási intézményhálózat korszerűsítése, a régiókra épülő tudásközpontok létrehozása. A felülről elrendelt, öletszerű integráció helyett a minősítéssel összekapcsolt, az intézmények törekvéseit is tükröző, a párhuzamosságokat kiszűrő társulásokra van szükség. Vissza kell állítani a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság kormánytól való függetlenségét, a felsőoktatási szféra sajátosságait figyelembe vevő érdekegyeztető testületek működtetését, a Felsőoktatási Kerekasztalt.

A felsőoktatást, mint a társadalom érdekében végzett szolgáltatást, több csatornán keresztül, a megszerzhető tudásból származó közvetlen előnyökhöz igazodva kell finanszírozni. Az intézmények gazdálkodásának középpontjába a hatékonyság kerüljön. A szabályozás az államháztartás követelményeit, az intézményi önállóságot és a személyes felelősséget kiegyensúlyozottan, egymást támogatva érvényesítse. Ösztönözzön költséggazdálkodásra és forrásszerzésre. Szektor-semleges felsőoktatás-támogatásra van szükség, a megítélés alapját az egész felsőoktatásra egységes teljesítmény- és minőségi követelményeknek kell képezniük.

3) A művészi, alkotói szabadságot tiszteletben kell tartani. A politika totális szereptévesztése, ha művészi alkotások értelmezésébe és minősítésébe kezd. A kormányzati kulturális politika kötelessége a művészi, alkotói szabadság biztosítása, minden művészeti ágban..

Nemzeti érdek a kulturális együttműködés, az uniós szintű és az egyes tagállamok közötti kulturális együttműködés kibővítése és még szorosabbra fűzése. Magyarország számára fontos, hogy kultúránkat megismertessük a világgal, ahogyan az is, hogy más országok, közösségek kultúráját is megismerhessük.

Közművelődési Kerekasztalt! Építve a magyar civil társadalom igen jelentős hagyományait megjelenítő közművelődési szervezetek, a magyar könyvtárosok, levéltárosok, népművelők szakmai egyesületeinek tapasztalataira, a Közművelődési Kerekasztal résztvevője lenne a magyar közművelődés minden meghatározó szereplője. Ennek a szervezetnek az érdekegyeztető funkciója mellett a kormányzati döntések előzetes véleményezése és a folyamatos intézményes kapcsolattartás lesz a feladata.

A kultúra állami támogatása a válság előtti költségvetési támogatás mértékét érheti el, vagyis a korábbi finanszírozási pozíciók visszaállítása lehetséges. Ez azonban az állam szerepfelfogásának változása nélkül érdemi bővülést nem jelent, csak a válság nyomán kialakult pozícióvesztést mérsékli. Szüksége egy állam által szorgalmazott, megfelelő konstrukcióval ösztönzött mecenatúra-program beindítása. A magyar kultúra értékeinek és sokszínűségének megőrzése nem csak az állam, hanem az egész nemzet közös érdeke. Egy új minőségű, együttműködésre építő országban elengedhetetlen, hogy a társadalom tehetősebb tagjai és a többség közötti bizalmi viszony helyreálljon, amihez a mecenatúra megerősítése fontos és hatékony csatorna lehet.

A közművelődésben a legsürgetőbb feladat az 5000 lakos alatti települések koncepciózus kulturális fejlesztése, a többcélú kulturális közösségi terek újratemtése, felújítása. Európai uniós forrásból megvalósítható 500 településen a közművelődési intézmények korszerűsítése. Közös, hazai költségvetési és uniós forrásból interaktív, az infótechnológia múzeumi-kiállítási eszközrendszerét felhasználó fejlesztés lehetséges és az állandó kiállítások megújíthatók.

Helyre kell állítani a mozgóképszakmával kötött együttműködési megállapodásokat, filmszakmai érdekképviseleti fórumokat, és a kormányzati döntéseket ismét konszenzuális alapokra helyezni. Biztosítani szükséges az unió által elismert adókedvezmény továbbélését, és a magyarországi filmipari beruházásokat, koprodukciókat a korábban elfogadott normák szerint támogatni.

Ha uniós forrásokból megvalósul az új múzeumi negyed, ott helyet kell kapnia a magyar fotóművészet új központjának, a Robert Capa-gyűjteménynek. Ugyanakkor korszerűsíteni szükséges a Magyar Nemzeti Múzeumot, hogy belső terei és kiállításai a 21. századi látogató igényeit is kielégítsék. A kidolgozott program alapján a Budai Vár helyreállítása is megtörténhet.

ÚJ EGÉSZSÉGPOLITIKÁT!

Helyzetkép:

A betegek és az egészségügy minden szereplője vesztese a Fidesz-KDNP eddigi kormányzásának. Az elmúlt két évben a halogatás mellett olyan döntések születtek, amelyek fenekestül felforgatják az egészségügy intézményrendszerét, amelynek a teljesítménye romlik.

Az Orbán-kormány névvel nem vállalt módosításokkal felszámolja a társadalombiztosítást, és az állami szegényellátás mellett üzleti biztosításon alapuló rendszert alakít ki. Az elmúlt két évben egyre-másra vonta ki a pénzt az egészségügyből, holott, a Fidesz-KDNP igen kevés megfogható ígérete közül az egyik az volt, hogy az egészségügy több forrást kap majd, mint addig. Ehhez képest növekedtek a közvetlen lakossági terhek a gyógyszerellátásban, hosszabbá váltak a várólisták, tovább folytatódik az eszközpark elavulása. Nem véletlenül menekül szinte mindenki az egészségügyből: a dolgozók külföldre, az a beteg pedig, aki meg tudja fizetni, a magánellátásba.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) Közös feladat a szolidaritáson alapuló egészségbiztosítás rendszerének újraépítése! Az egészségügy alapvető értékei veszélybe kerültek, ezért rendet kell tenni az egészségügyben és ennek érdekében biztosítani kell:

- **az igazságos hozzáférést a korszerű és humánus ellátáshoz**, a szükségletnek megfelelő technológiához, a szükséges gyógyszerhez jutást a lakhelytől és a jövedelmi helyzettől függetlenül;
- **a szolidaritást, vagyis a jövedelemarányos tehervállalást és szükségletarányos igénybevételt;**
- **a fenntarthatóságot és hatékonyságot**, így a tényleges szükségleteken alapuló emberi és anyagi erőforrások előteremtését, azok megfelelő „egészség-nyereséget” eredményező felhasználását;
- **az emberi méltóság védelmét**, vagyis az önrendelkezéshez és a cselekvési szabadsághoz való jog érvényesülését az egészségügyi ellátás során;
- **a megkülönböztetés tilalmát, származási, vallási, nemi, etnikai diszkriminációtól mentes ellátást;**
- **az állampolgári részvételt**, vagyis nyitott, a lakossági észrevételekre igényt tartó, azokra fogékony szakpolitikai döntés-előkészítést.

Átláthatóságra és felelősségvállalásra, ésszerűen működő, a közpénzekkel felelősen gazdálkodó egészségügyre van szükség. Új társadalmi szerződés rögzítse: ehhez mekkora források szükségesek, hogyan oszlanak meg a terhek, milyen szolgáltatások nyújthatók majd közpénzből, és legyen-e olyan szolgáltatás, amiért fizetni kell.

2) A kórházi erőforrásokat összpontosítani kell, biztonságosabbá téve a sürgősségi ellátást és az életmentést. Az alapellátást és a járó-beteg

ellátást alkalmassá kell tenni arra, hogy az eddigieknél teljesebb körű, színvonalasabb szolgáltatást nyújtson. Ennek érdekében az egészségügyi ellátórendszernek, az előirányzatok felosztásának folyamatosan igazodnia kell a változó technológiai, demográfiai és megbetegedési viszonyokhoz.

2020-ra, az egészségügyi dolgozók átlagkeresetének el kell érnie az akkori nemzetgazdasági átlag másfélszeresét. Méltó – a felelősséget és a megbecsülést egyaránt kifejező – bérek (jövedelmek) szükségesek a pályaelhagyás és az elvándorlás megállításához. Ma az egészségügy egyik legégetőbb kérdése, hogy a betegek gyógyítására lesz-e elegendő orvos és ápoló. Orvos-utánpótlás akkor lesz, ha nő az államilag támogatott képzésben résztvevők száma és a szilárd elméleti alapokat őrizve gyakorlatiasabbá válik az orvosképzés. Újjá kell építeni az egészségügyi szakdolgozók oktatási és továbbképzési rendszerét is.

Az új társadalmi szerződés rögzítse az egészségügyi közkiadások minimális mértékét. Ehhez a nemzetközi tapasztalatok szerint a GDP hat százaléka szükséges. Fontos az is, hogy a magánforrások ne haladják meg a teljes ráfordítás negyedét. A többletpénzt elsősorban béremelésre, az ügyeleti és készenléti díjak növelésére, az alapellátás fejlesztésére, a kórházi rendszer átalakítására és megelőzési programokra kell felhasználni. A forrás bővülés ütemezésére a 2014-es költségvetési helyzet ismeretében lehet csak vállalkozni. Az egészségügyi intézmények fejlesztéséről, a műszerpark korszerűsítéséről azonban csak európai uniós forrásokból lehet gondoskodni. Célirányos felhasználásukat az eddigi tapasztalatokból okulva gyorsabb és szakmailag megalapozottabb döntések garantálhatják.

3) **Közegészségügyi, járványügyi biztonságot is meg kell erősíteni.** Az ezt garantáló Állami és Népegészségügyi Tisztiorvosi Szolgálat feladatkörének és szervezetének egységét helyre kell állítani. Az egészség megőrzésében az állami – közegészségügyi rendszerek mellett fontos szerepet kell kapniuk a mindennapok színhelyeinek, a munkahelyeknek, az iskoláknak, a lakóközösségeknek. Új, ágazatközi együttműködésen alapuló, az emberek egészségi állapotában észlelhető túrhetetlen egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló népegészségügyi programot szükséges indítani.

4) **Az ápolásra szoruló időskorúak számának növekedése miatt kiemelten szükséges kezelni a tartós ápolást és gondozást.** Elsősorban a családon belüli ápolás feltételeinek, finanszírozásának megoldását kell támogatni, ide értve az ápolással foglalkozó családtag ilyen tevékenységének munkaként, közfeladatként, illetve nyugdíjra jogosító munkaviszonyként történő elismerését is. Ösztönözni kell az ápolási célú takarékoságot.

5) **Következésképpen el kell választani egymástól az egészségügyi szolgáltatás nyújtását, a szolgáltatások minőségének ellenőrzését és a szolgáltatások vásárlását.** Közmegegyezés alapján szükséges meghatározni a kötelező egészségbiztosítás szakmai tartalmát, vagyis azt, hogy járulék- és adófizetés ellenében milyen ellátás jár. A kötelező biztosításon kívül eső szolgáltatások árának zömét adókedvezménnyel ösztönzött kiegészítő biztosítások és egészségpénztárak fedezték.

Az állam adja fel a jogi erőszakkal megszerzett kórház- és szakrendelő

tulajdonosi és irányítási monopóliumát! Helyette meg kell teremteni a különböző kórházfenntartók társulásának lehetőségét.

A közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók lehetnek magánműködtetők kezében is, ha ez gyorsítja a fejlesztéseket, szolgálja az ellátási formák bővítését, a hatékony szakmai és gazdálkodási tevékenységet. Törvény garantálja a közérdek védelmét és a megkülönböztetéstől mentes finanszírozást.

6) **Szükséges növelni a gyógyszer támogatásra szánt forrásokat.** Olyan rendszerre van szükség, amely mérsékli a nyugdíjasok, a krónikus betegségben szenvedők és a gyermeket nevelő családok rendszeres gyógyszerkiadásait. Kiszámítható és átlátható szabályozásra van szükség a gyógyszereket gyártók számára is, hogy az ellátás biztonsága hosszú távon fenntartható legyen. A patikusok megélhetését biztosító gyógyszerári árak differenciált, a lejárt szabadalmú készítmények forgalmazását is ösztönző emelése is szükséges, a kisforgalmú gyógyszertárak támogatását is vissza kell állítani.

KÖVETKEZETES ÉS KEZDEMÉNYEZŐ KÜLPOLITIKÁT!

Helyzetkép:

A nemzeti szuverenitás védelmének megtévesztő értelmezésével az Orbán-kormány által folytatott, de a magyar nemzet valós érdekeinek ártó „szabadságharcos” nacionalista külpolitika és a szakmaiatlan, sodródó, „unortodox” gazdaságpolitika kudarcra vezetett szűk két év alatt a kormány politikai hitelvesztéséhez, nemzetközi elszigetelődéséhez. Magyarország külső gazdasági pozícióinak erőteljes destabilizációja, már rövidtávon is kézzelfogható hátrányokat okozott a dráguló nemzetközi hitelkondíciók és a gyengülő forint-árfolyam révén.

A külvilág számára is világos ma már, hogy a kétharmados parlamenti többségű Orbán-kormány általános politikai felhatalmazását a saját politikai, gazdasági hatalmának régről áhított kizárólagossá tételére kívánta felhasználni. A hatalom monopolizálására irányuló tevékenységében néhány belpolitikai tényezőtől kívül mindenekelőtt az európai közvélemény és az integrációs politikai-intézmény rendszer figyelme, értékcsabása, valamint a meghatározó nemzetközi pénzügyi (IMF) és gazdasági (OECD) szervezetek szakmai és pénzügyi ellenőrző szerepe korlátozta.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) **A nemzetközi elszigeteltségből történő jövőbeni gyors visszatéréshez világossá kell tenni a szűkebb és tágabb nemzetközi közösséghez való új viszonyulást jelző legfontosabb elemeket: az európai alapértékekhez való visszatérést, az erősebb, dinamikusabb Európáért való eltökélt tettekkészséget, valamint az építő együttműködés helyreállítását a nemzetközi pénzügyi-gazdasági szervezetekkel.** Ugyanilyen kardinális kérdés megerősíteni

kapcsolatainkat fontosabb euro-atlanti kétoldalú szövetségeseinkkel, valamint érdekalapú konstruktív nyitottságunkat a globalizálódó világ felemelkedő centrumaival. Új kezdeményezésekre van szükség a szomszédos országokkal, regionális együttműködésekkel (a „visegrádi körben”, vagy a különféle balkáni és közép-európai kooperációs formákkal) fenntartott gazdasági és kulturális kapcsolatrendszer elmélyítésére.

Ennek az új, kezdeményező külpolitikának az a célja, hogy Magyarország visszakerüljön a nemzetközi együttműködés egészséges vérkeringésébe és természetes külső közösségébe. Ezáltal anyagi, eszmei és morális támogatást nyerjen hazánk újbóli felemelkedéséhez: a fenntartható gazdasági fejlődés beindításához, a parlamenti demokrácia megerősítéséhez, a kultúra szabad fejlődéséhez.

2) Magyarországot nemcsak a múltja, hanem a jövője is Európához köti. Az Európai Unió nemcsak gazdasági közösséget, hanem évszázados történelmi értékek és demokratikus hagyományok együttesét is jelenti: a „sokszínűség az egységben” garanciáját. Igaz ez akkor is, ha ma a globális pénzügyi válság miatt Európa is válaszút előtt áll. A történelmi dilemma úgy fogalmazódik meg, hogy az európai integráció feladja-e a már elért vívmányai egy részét, s a válságra a gazdasági nacionalizmussal, a „többsebességű” Európával válaszol. A másik alternatíva: az integráció további mélyítésével, a tagállamok összefogásával, a „több Európát és több demokráciát” jelszavával keres kiutat a jelenlegi válsághelyzetből.

Helyes, ha Magyarország elkötelezett az Unió bővítése és az európai integráció mélyítése mellett. Helyesen teszi, ha határozottan kiáll az európai értékek mellett. S az is helyes, ha azokhoz a progresszív erőkhöz csatlakozik, akik a „közösségi válságkezelés” eszközeit keresik a tagállamok egyenjogúsága és kölcsönös tisztelete alapján. Magyarországnak ez gazdasági érdeke is. Növekedését jelentős részben az export, exportunkat az európai piac felvevőképessége határozza meg, érdekünk tehát az integráció teljesebbé tétele.

3) Az új együttműködő és kezdeményező külpolitika teendői:

- **Erősebb és dinamikusabb Európát akar,** ezért is a legsürgetőbb az Európai Unió alapértékeihez való visszatérés és olyan Európa-politika folytatása, amely megerősíti Magyarország elkötelezettségét és hitelességét az európai együttműködésben, képes alkalmazkodni az Unió viszonyrendszeréhez, és mindezek keretében biztosítani tudja nemzeti érdekeink maximális érvényesítését.

- **A magyar érdekek hatékony érvényesítése érdekében vissza kell állítani Magyarországot megtépzott tekintélyét:** megbízható, kiszámítható és konstruktív, a vitákban és döntésekben a belpolitikai-ideológiai szempontok helyett a szakmaiságot és a közösségi módszereket előtérbe helyező tagállam képét kell mutatni újra.

- A horvát csatlakozás sikeres előmozdítása után **a magyar diplomáciának vissza kell szerezni élenjáró szerepét a többi balkáni ország csatlakozási folyamatának felgyorsításában, valamint a keleti partnerség fejlesztésében is.**

- **Meg kell erősíteni az érték-közösséget, helyre kell állítani a jó viszonyt Magyarország fő bilaterális szövetségesei (az USA, Németország,**

Franciaország, Olaszország, Nagy-Britannia) irányába. Fenn kell tartani az érdekalapú nyitottságot a globalizálódó világ más, felemelkedő centrumaival (mint Oroszország, Kína, India, Brazília) való együttműködés érdekében.

- **Új kezdeményezésekkel kell ösztönözni a szomszédos országokkal, regionális együttműködésekkel** (visegrádiakkal, a balkáni és szélesebb közép-európai kooperációs formákkal) **fenntartott érték alapú, előremutató gazdasági és kulturális kapcsolatrendszer**t, amelyek (helyi jelentőségén túlmenően) Európa és a világ számára is bizonyítják Magyarország szándékainak hitelességét, és valós hozzáadott értéket jelentenek Európa és a világ számára.

- **Helyre kell állítani a nemzetpolitika és a szomszédáspolitikai egyensúlyát.** A szomszédáspolitikai fókuszában a közös érdekek egyeztetésének és érvényesítésének kell állnia, amely kiterjed a biztonság, a gazdaság, a migráció, a kultúra és a fenntartható fejlődés területére. **Új nemzetpolitikára van szükség, amely felvállalja a kulturális nemzetegyesítés ügyét,** ugyanakkor az anyaországi és határon túli magyarok között egyaránt a nemzet iránti kölcsönös felelősségére, szolidaritására épít, és nem avatkozik a határon túli magyarság sorsalakító önállóságába.

Magyarország jelenlegi nemzetközi elszigetelődésének feloldásához, majd egy aktív együttműködő kapcsolat-rendszer és hiteles ország-kép kialakításához nem elegendő a klasszikus diplomácia eszközrendszere. Ehhez a nemzetközi együttműködés állami keretein túlmenően a legszélesebb társadalmi kapcsolat-ápolási formákat is fel kell erősíteni.

RENDET ÉS BIZTONSÁGOT!

Helyzetkép:

Az elmúlt években azzal szembesült a magyar társadalom, hogy nemcsak az anyagi javak társadalmi újraelosztása, hanem a közbiztonsághoz, mint állami közszolgáltatáshoz való hozzáférés tekintetében is óriási egyenlőtlenségek alakultak ki. Hozzájárult ehhez az is, hogy megbontották a rendőrség egységes szervezetét és nem történt érdemi előrelépés a működési feltételek biztosításában. Sőt visszamenőleges hatályú törvényekkel hoztak lehetetlen helyzetbe korábbi és mai rendészeti dolgozókat. A hangzatos ígéretek ellenére sem a közrend, sem a közbiztonság nem javult.

Az Orbán-kormány a rendszerváltás óta először a GDP 1%-a alá csökkentette a honvédelmi költségvetést, kockáztatva Magyarország biztonságát. A honvédelmi kiadásokat a jelenlegi kormány 2015-ig a 2012. évi tervezett költségvetés nominálértékén tervezi tartani, ez azt vetíti előre, hogy a Magyar Honvédség a teljes működésképtelenség állapotába jut. A helyzetet tovább rontja az, hogy olyan területvédelmi képességek fejlesztését is célul tűzte ki, amit biztonságpolitikai elemzések nem támasztanak alá. A helyzet groteszk voltát mutatja, hogy laktanyákat és más objektumokat őrző biztonsági őreket kiáltották ki „védelmi tartalékosnak”. A

„műveleti tartalékosok” számára viszont konkrét beosztást nem biztosítanak, sőt a felvételre jelentkezőktől megkérdik, hogy van-e egyenruhájuk, és hajlandók-e azt viselni.

Az Alkotmányvédelmi Hivatalhoz és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálathoz ma már a köztudatban félelem társul, s ez megengedhetetlen. A polgári hírszerzés irányítását a külügy miniszter látja el, amely viszont kifelé rossz üzenet. A két katonai nemzetbiztonsági szolgálat összevonása a hozzáértő szakemberek nagy számban történő elbocsátásával járt és így a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat teljesítőképessége veszélybe került.

A József Attila Alapítvány javaslata:

1) A közbiztonságot, mint a legalapvetőbb közszolgáltatást Magyarország minden polgára számára társadalmi helyzetre, lakóhelyre való tekintet nélkül biztosítani kell. Az állam legfontosabb feladata, hogy polgárai számára megteremtse a félelem nélküli élet feltételeit, a hétköznapi biztonságát. Ehhez egyaránt garantálni kell a létbiztonság, a jogbiztonság és a közbiztonság érvényesülését. Ez minden társadalmi és gazdasági fejlődés elsőszámú alapfeltétele. A rendészetpolitika rendeltetése nem pusztán a bűnözés elleni küzdelem, hanem a mindennapok biztonságának megteremtése, a békés társadalmi együttélés normáinak következetes és határozott érvényesítése.

A rendészet feladata a társadalom védelme, a potenciális fenyegetésektől való megoltalmazása. E komplexen felfogott közrend és közbiztonság megteremtése és fenntartása elsősorban, de nem kizárólagosan a hivatásos rendészeti szervek feladata és felelőssége, hanem fontos szerepük van ebben az állam egyéb szerveinek, az önkormányzatoknak, a társadalmi szervezeteknek és végső soron az ország minden polgárának.

Új szervezetrendszer kialakítása szükséges a lakosság védelmét közvetlenül biztosító rendészeti tevékenységek ellátására (közterületek rendjének fenntartása, bűnüldözés, bűnmegelőzés, tűzvédelem, polgári védelem):

- **Központi állami szervezet:** ezek a professzionális, gyorsreagálású, jól felszerelt, egységes központi irányítás alatt álló, állami rendészeti szervek. Ennek érdekében helyre kell állítani az egységes rendőrségi szervezetrendszert, vagyis megszüntetni a Terrorelhárítási Központot.

- **Helyi rendészeti szervek:** ide tartoznak a megerősített, és a helyi feladatoktól el nem vonható körzeti megbízotti szolgálat, valamint az önkormányzati rendészet szervei. A helyi rendészet szereplői helyismeretük, társadalmi beágyazottságuk, állandó jelenlétük révén a közrend fenntartásának legalapvetőbb biztosítékai. Az önkormányzatok szerepvállalása alapvető jelentőségű és megkerülhetetlen. Az önkormányzati rendészet lehetséges fejlesztési irányai, akár az önkormányzati rendőrség irányába történő továbblépés érdekében a településeknek anyagi feltételeket kell biztosítani.

- **Önkéntesek:** a demokrácia egyik legfőbb ismérve, hogy a polgárok maguk is szerepet kérnek és szerepet vállalnak saját biztonságuk, jólétük és boldogulásuk biztosításában. A bűnmegelőzés, tűzvédelem és polgári védelmi

tevékenység esetében különösen nagy jelentősége van a civil öntudatnak, a helyi közösségek összetartó erejének. Ma is számos településen működnek polgárőr szervezetek, önkéntes tűzoltóságok, tűzoltó egyesületek. Ezek a rendészet számára pótolhatatlan anyagi és humán-erőforrást jelentenek.

A központi, a helyi rendészeti szervek és az önkéntes szervezetek fejlesztésével biztosítható minden településen az állampolgárok által elvárt szintű biztonság. Ezeket egymással összhangban kell fejleszteni.

A rendészeti szervek speciális jogosítványai, mint amilyen a legitim állami erőszak-monopólium gyakorlása, a fegyverhasználati jog, speciális követelményeket támasztanak az állománnyal szemben. Olyan veszélyeket kell felvállalniuk, amikre más pozícióban dolgozók nem kötelezhetőek. A rendészeti szerveknél dolgozók felszerelésükkor vállalják ezeket a kockázatokat, vállalják, hogy hivatásukból eredő kötelezettségüknek akár életük kockáztatásával is eleget tesznek.

Törvényben kell biztosítani a hivatásos szolgálattal együtt járó többletkötelezettségek és alapjog-korlátozások ellentételezésének módját. Ezért a költségvetés teherbíró képességének keretei között helyre kell állítani a hivatásos állomány kedvezményrendszerét, és megújult formában szükséges visszaállítani a szolgálati nyugdíjrendszert. Ennek előfeltétele a civilizációs következetes végrehajtása. E folyamat végeredményeként valóban csak azok fognak hivatásos szolgálati viszonyban állni, akik fokozott kockázatviseléssel járó beosztást töltenek be, és e beosztáshoz valóban indokolt többletkötelezettségek előírása. Értelemszerűen a hivatásos állomány vezetőinek szintén hivatásos szolgálati viszonyban kell állniuk. A rendészeti szervek esetében két működési kultúrának kell egymás mellett léteznie: a szigorú hierarchiában, parancskövetési rendszer alapján dolgozó hivatásos állománynak, illetve a szolgáltató közigazgatás szellemét követő közszolgálati, közalkalmazotti állománynak.

A hivatásos életpályamodell is megújításra szorul. Szakítani kell ugyanis azzal a szemlélettel, hogy pusztán az idő előre haladásával, kiemelkedő teljesítmény nélkül feljebb lehet jutni a ranglétrán. Az új életpályamodellnek elsősorban egy adott beosztás, munkakör betöltéséhez megkövetelt kompetenciákat, annak gyakorlásával együtt járó terhelést és kockázatokat, valamint a felelősségvállalás mértékét kell elismernie.

A vezető beosztások betöltésére átlátható pályázati rendszer keretében kerüljön sor. A pályázati feltételeknek megfelelő jelöltek közül a kinevezési jogkör gyakorlója határozatlan időre nevezze ki a vezetőt. Az illetményrendszernek az anyagi ösztönzés révén az életpályamodellt kell hatékonyan megtámogatnia.

Vissza kell állítani a rendészeti szakszervezetek jogait, és megszüntetni a hivatásrendi alapon szerveződő Magyar Rendvédelmi Kart. Elfogadhatatlan ugyanis a rendészeti dolgozók érdekvégyesítési jogainak diszkriminatív csorbítása. **A szolgálati nyugdíjasok erkölcsi, és a költségvetési lehetőségek kereteihez igazodó anyagi kárpótlása is elkerülhetetlen.** Egyetlen állam sem engedheti meg magának a nyugdíjak visszamenőleges hatályú diszkriminatív megnyirbálását, különös tekintettel azok esetében, akik életük kockáztatásával szolgálták hazájukat.

2) **Magyarország biztonságpolitikai helyzete stabil.** NATO és EU-tagságunk jelentősen növeli hazánk biztonságát. Magyarországnak aktív részvétellel,

a kockázatok elhárításában felelősségteljes szerepvállalással kell hozzájárulni ahhoz, hogy mind a Szövetség, mind az Unió hosszabb távon is képes legyen megfelelni alaprendeltetésének és megőrizni hitelességét.

Védelmi felülvizsgálaton alapuló, a valós honvédelmi, katonai kihívásokat, kockázatokat kezelni képes haderő-fejlesztési tervezésre van szükség. Csak így jöhet létre olyan modern haderő, amely betagozódik a NATO működési rendszerébe. Ehhez vissza kell adni a honvédség állományának szakmai önbecsülését, azt, hogy szakmai javaslataikat képzettségükre, tapasztalataikra, legjobb szakmai meggyőződésükre alapozva dolgozhassák ki, terjeszthessék elő, és ne a deklarált vagy hallgatóságos politikai elvárásoknak való megfelelés lebegjen a szemük előtt.

Olyan vezetési stílusra van szükség, amely egészséges munkahelyi légkörben értelmes munka végzését teszi lehetővé. Olyan körülményeket kell teremteni, amelyekben az állomány tagjait a szakmai kihívások, az innovatív megoldások keresése motiválja, és nem a személyes túlélés.

Modern honvédelmi törvény megalkotására van szükség, amelyet nem tarkinak múltba tekintő, zavaros elemek. Elengedhetetlen egy hiteles, vonzó és megvalósítható humán-stratégia kidolgozása, s ahhoz kell igazítani a Magyar Honvédség képzési és továbbképzési rendszerét.

Olyan illetményrendszert kell bevezetni, ami elismeri a hivatásos katonák áldozatvállalását itthon és külföldön is. Olyat, amely a szerződéses katonáknak biztonságot nyújt és segíti a visszailleszkedést a polgári életbe. A szolgálati életpálya nélkülözhetetlen eleme a rendészethez hasonlóan a szolgálati nyugdíjrendszer biztosítása a hivatásos katonák számára.

3) Kiemelt fontosságú nemzeti ügy a nemzetbiztonsági szolgálatok hatékonyságának, védelmi képességének folyamatos fejlesztése. a terrorizmus, a szervezett bűnözés, az egyéb illegális tevékenységek jelentette fenyegetések, valamint a politikai, katonai és gazdasági információk megvédése érdekében. Ennek alapfeltétele, hogy a szolgálatok tevékenységét kizárólag politikamentesen, szakmai szempontok határozzák meg.